

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
PRÁVNICKÁ FAKULTA

VYŠETROVANIE TRESTNÝCH ČINOV PÁCHANÝCH V RÁMCI
ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU

Diplomová práca

a734ed88-f302-4356-841d-a92792cfae71

Študijný program: Právo

Študijný odbor: 3.4.1 Právo

Pracovisko: Katedra verejného práva / Oddelenie trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a penológie.

Vedúci diplomovej práce: JUDr. Miloš Maďar, PhD.

Banská Bystrica, 2014

Bc. Mário Šrank

ABSTRAKT

ŠRANK, Mário: *Vyšetrovanie trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu*. (Diplomová práca). Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Právnická fakulta; Katedra verejného práva / Oddelenie trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a penológie. Vedúci diplomovej práce: JUDr. Miloš Maďar, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: magister (v skratke „Mgr.“). Banská Bystrica, 2014. Rozsah práce: 60 strán.

Diplomová práca sa venuje vyšetrovaniu trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu, dokazovaniu trestných činov. Podstatná časť práce je zameraná na analýzu jednotlivých trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu, a vyšetrovanie týchto trestných činov. Súčasťou diplomovej práce je aj analýza dvoch konkrétnych prípadov páchaného v rámci organizovaného zločinu a jeho vyšetrovanie.

Trestná činnosť je jav veľmi zložitý, ktorý pozostáva z viacerých aspektov, pričom iba niektoré z nich sú kriminalisticky relevantné. Preto je pre vyšetrovanie trestných činov dôležité aspekty trestného činu, ktoré podstatným spôsobom ovplyvňujú vznik stôp trestného činu, a preto majú zásadný význam pre proces poznania trestného činu.

Trestný čin je definovaný v § 8 zákona č. 300/2005 Z.z. ako protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone, ak tento zákon neustanovuje inak. Organizovaný zločin je nový druh trestnej činnosti, ktorý zaradujeme medzi najťažšie postihovateľné druhy trestnej činnosti. Je charakteristický sústavnou a plánovanou trestnou činnosťou, ktorú páchajú osoby, ktoré boli, alebo sú členmi zločineckých skupín alebo organizácií.

Kľúčové slová: Vyšetrovanie. Dôkaz. Dokazovanie. Trestný čin. Organizovaný zločin.

ABSTRACT

ŠRANK, Mário: Investigation of crimes committed by organized crime. (Diploma thesis). Matej Bel University in Banská Bystrica. Faculty of Law. Department of public law/ Department of criminal law, criminology, criminalistic and penology. Supervisor: JUDr. Miloš Maďar, PhD. Degree or professional qualification: master („Mgr.“). Banská Bystrica, 2014. Size of thesis: 60 pages.

Thesis deals with the investigation of crimes committed by organized crime, proof of the offenses. Significant work is focused on the analysis of individual crimes by organized crime, and the investigation of these crimes. Part of the thesis is an analysis of the particular case committed in the context of organized crime and its investigation.

Crime is a very complex phenomenon, which consists of several aspects, of which only some are relevant criminological. Therefore, for the investigation of criminal offenses important aspects of the offense, significantly affecting the formation of traces of the crime, and therefore are of fundamental importance for the knowledge of the offense.

The offense is defined in Section. § 8 of Act no. 300/2005 Coll, Criminal Code as an offense which characters are listed in the Penal Code, unless stipulated otherwise. Organised crime is a new type of crime, which rank among the most difficult types of prosecuting crime. Organised crime is characterized by permanent and planned criminal activity committed by persons who have been or are members of criminal groups or organizations.

Key words: Investigation. Evidence. Substantiation. Crimes. Organized crime.

PREDHOVOR

Popri veľkom náraste kriminality, ktorý nastal v Slovenskej republike po zásadných nielen spoločenských ale aj politických a ekonomických zmenách koncom 20. storočia, bol v štruktúre kriminality zaznamenaný osobitne nebezpečný fenomén – organizovaný zločin, ako taktické označenie špecifickej skupiny trestných činov, ktoré sú, alebo boli, spáchané členmi zločineckých skupín. Organizovaný zločin so svojím medzinárodným charakterom nesporne predstavuje problém, ktorý je stredobodom záujmu medzinárodného spoločenstva. Svedčí o tom skutočnosť, že sa začalo včas uvedomovať jeho cezhraničné nebezpečenstvo súvisiace s hrozbou, ktorú predstavuje.

S aktuálnosťou tohto problému sa spája aj výber témy diplomovej práce, ktorá je zameraná na samotný proces vyšetrovania. Práca sa zaoberá tiež črtami a aktivitami typickými pre tento druh kriminality. Výber témy bol podmienený nielen jej vysokou a nemennou aktuálnosťou, ako aj skutočnosťou, že organizovaná trestná činnosť preukázateľne negatívne ovplyvňuje nie len jej priamych aktérov, ale aj širokú verejnosť. Ide o najzávažnejšiu formu protispoločenskej činnosti a teda je v záujem celej spoločnosti rozširovať poznatky, ktoré môžu v budúcnosti napomôcť k jej čo najväčšiemu obmedzeniu a niekedy snáď aj úplnému odstráneniu.

Prípadov organizovanej kriminality neustále pribúda aj v podmienkach Slovenskej republiky. Vyšetrovanie trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu je veľmi zdĺhavý proces, no len málokedy sa podarí odhaliť celé pozadie fungovania organizovanej skupiny, ktorá v skutočnosti stojí na vrchole celej skupiny a celého organizovaného zločinu.

Práca je určená študentom v presvedčení, že poznatky a najmä osobné skúsenosti z vyšetrovateľskej praxe im pomôžu nahliadnuť do takých oblastí, ktoré by mohli podnietiť, resp. prebudiť u samotných čitateľov záujem o takúto prácu a možno určité získané a nadobudnuté vedomosti zužitkovať i v praktickom živote.

Autor

O B S A H

ÚVOD	6
1 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV	8
1.1 Vyšetrovanie	8
1.2 Skrátené vyšetrovanie	11
1.3 Rozhodnutia vo vyšetrovaní a skrátenom vyšetrovaní	13
1.4 Organizovaný zločin a organizácie pôsobiace v organizovanej kriminalite	14
1.5 Charakteristika trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu	17
2 DOKAZOVANIE A VYŠETROVANIE TRESTNÝCH ČINOV PÁCHANÝCH V RÁMCI ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU	23
2.1 Plánovanie vyšetrovania	23
2.2 Prostriedky, postupy a metodika pri vyšetrovaní	24
2.3 Dokazovanie a predmet dokazovania	26
2.3.1 Dôkaz a jednotlivé druhy dôkazných prostriedkov	27
2.3.2 Previerka dôkazov vo vyšetrovaní, pravdepodobnosť a vierohodnosť v dokazovaní	28
2.4 Vyšetrovanie trestných činov ekonomickej a majetkovej kriminality	29
3 MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA UPLATŇOVANÁ V RÁMCI VYŠETROVANIA ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU	33
3.1 Spolupráca a súčinnosť pri vyšetrovaní	33
3.2 Zriaďovanie a činnosť špecializovaných tímov	33
3.3 Spolupráca prostredníctvom Interpolu a Europolu	36
3.4. Postavenie špeciálnych jednotiek Policajného zboru v boji proti organizovanému zločinu	38
4 KONKRÉTNE PRÍPADY ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU	41
4.1 „Fantómová“ preprava tovaru	41
4.2 Poisťovacie podvody na úseku dopravných nehôd	49
4.3 Organizovaná kriminalita v Slovenskej republike	52
ZÁVER	56
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	58

ÚVOD

Uzatvorením Schengenskej dohody došlo k otvoreniu hraníc a k voľnému pohybu osôb v rámci krajín Európskej únie a pripojením ďalších krajín do tohto spoločenstva spôsobilo rozmach organizovanej trestnej činnosti. Tieto skutočnosti prispeli značnou mierou k tomu, že organizovaná kriminalita získala cezhraničný charakter. Aj z týchto dôvodov je téma organizovanej kriminality v súčasnosti veľmi aktuálna.

Tému diplomovej práce „Vyšetrovanie trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu“ som si vybral z dôvodu, že už niekoľko rokov som príslušníkom Policajného zboru a venujem sa práve vyšetrovaniu závažnej trestnej činnosti. Vzhľadom na túto skutočnosť je mi táto téma veľmi blízka a zároveň som chcel takýmto spôsobom prezentovať konkrétne poznatky získané doterajším štúdiom a najmä vlastnou takmer desaťročnou vyšetrovateľskou praxou. Celú spracovávanú problematiku budem posudzovať z pohľadu vyšetrovateľa, ktorý sa vo svojej každodennej práci rozhoduje a rieši množstvo situácií vyplývajúcich z postavenia a pozície orgánu činného v trestnom konaní.

Hlavným cieľom práce je ozrejmiť, priblížiť a poukázať na konkrétnu prácu, úkony, postupy a činnosti spojené so samotným vyšetrovaním trestnej činnosti a niektoré problémy, ktoré je potrebné riešiť v tejto súvislosti. Zameriam sa aj na vyšetrovanie jednotlivých druhov trestnej činnosti a to majetkovej a ekonomickej páchanej organizovanými, zločineckými a inými skupinami.

Práca bola spracovaná s úmyslom poskytnúť určité isté informácie, ktoré boli starostlivo vyberané, triedené a uvádzané v takom rozsahu, aby nedošlo nijakým spôsobom k zmareniu, sťaženiu vyšetrovania alebo k sprístupneniu informácií, ktoré by boli v rozpore s právnymi predpismi.

Samotná problematika trestného konania a vyšetrovania je pomerne dobre a podrobne spracovaná najmä čo sa týka učebnicových textov. Existuje aj množstvo článkov publikovaných v odborných časopisoch a zborníkoch, ktoré poskytujú doterajšie poznatky a skúsenosti z praxe. Pri spracovávaní práce som sa opieral aj o publikácie vydávané Akadémiou Policajného zboru.

Na spracovávanie získaných informácií a poznatkov som použil hlavne metódu analýzy, syntézy, metódu komparácie a zovšeobecnenia.

Samotná štruktúra práce je koncipovaná od všeobecných poznatkov ku konkrétnym informáciám. Prácu som štrukturoval do štyroch kapitol a ich následných podkapitol. Prirodzene v obsahu diplomovej práce nie je možné zachytiť celú činnosť vyšetrovania ani popisovať problematiku do hĺbky, preto som sa zameral iba na niektoré inštitúty a postupy, ktoré sú z môjho pohľadu najpodstatnejšie.

Úvodná kapitola sa venuje vymedzeniu základných pojmov, predovšetkým charakteristike vyšetrovania trestných činov, charakteristike organizovaného zločinu a je stručným uvedením do problematiky. Samotný priebeh a jednotlivé etapy vyšetrovania sú predmetom druhej kapitoly. V tejto časti práce nezasahujem hlbšie do problematiky celého vyšetrovania organizovaného zločinu, pretože by to ani vzhľadom na charakter a rozsah práce nebolo možné. V tretej kapitole sa pozornosť venuje medzinárodnej spolupráci uplatňovanej v rámci vyšetrovania, činnosti špeciálnych vyšetrovacích tímov. Posledná časť práce je koncipovaná ako analyticko-syntetické spracovanie konkrétnych prípadov v nadväznosti na spracovávanú tému. Prináša a popisuje konkrétnu trestnú činnosť páchanú organizovanými skupinami. Pre dokreslenie aktuálnej situácie v oblasti organizovanej kriminality je zhodnotená situácia v rámci Slovenskej republiky z pohľadu činnosti Policajného zboru, ako ozbrojeného bezpečnostného zboru, ktorého jednou z hlavných úloh je odhaľovanie trestných činov, zisťovanie ich páchatel'ov ale aj boj proti organizovanému zločinu.

Nevyhnutnosťou bolo, okrem znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov, naštudovanie odbornej a právnickej literatúry, ktoré sa v rôznom rozsahu dotýkali zvolenej témy a otvárali mi tak rôzne možnosti prístupu za účelom teoretického spracovania problematiky v rámci jednotlivých kapitol.

Diplomová práca má poskytnúť aspoň prierezovo najdôležitejšie a najvšeobecnejšie informácie o vyšetrovaní závažnej trestnej činnosti a bližší pohľad na prácu samotných vyšetrovateľov.

1 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

Pri charakteristike vyšetrovania trestných činov je potrebné najskôr rozobrať základné pojmy trestného práva, medzi ktoré patrí predovšetkým pojem trestného činu. „*Základom trestnej zodpovednosti podľa platného slovenského práva je spáchanie trestného činu.*“¹ Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) charakterizuje *trestný čin ako protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone, ak tento zákon neustanovuje inak*. Z tejto definície je možné vyvodit’ dve obligatórne podmienky, a to protiprávnosť činu a naplnenie znakov uvedených v Trestnom zákone. Protiprávny čin, tak ako ho chápe trestné právo, je protispoločenské konanie, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone ako trestné činy. Rozlišujeme protiprávne zavinené a protiprávne nezavinené konanie. Pre trestné právo je charakteristické zavinené protiprávne trestné konanie, ktoré je označované ako delikt. Nezavinené protiprávne konanie je charakteristické pre oblasť súkromného práva.

Trestné činy sú charakteristické zvlášť protispoločenským charakterom. Podľa stupňa závažnosti možno teoreticky aj prakticky rozdeliť protispoločenské delikty do štyroch skupín, a to :

1. trestné činy podľa Trestného zákona, ktoré sa delia na prečiny a zločiny,
2. priestupky, resp. iné správne delikty fyzických osôb, disciplinárne priestupky vojakov a príslušníkov ozbrojených síl a zborov,
3. občianskoprávne priestupky a porušenia pracovnej disciplíny podľa zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce, resp. podľa špeciálnych predpisov upravujúcich výkon niektorých povolání alebo zamestnaní,
4. ostatné spoločensky nežiaduce javy so škodlivými dôsledkami, ktoré však nie je možné kvalifikovať ako protiprávne konania.²

1.1 Vyšetrovanie

Podľa zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sa *vyšetrovanie vykonáva o zločinoch a prečinoch*.³ Riadi sa zákonnosťou, to znamená, že v rámci vyšetrovania možno ukladať len také povinnosti, ktoré sú na základe zákona, v jeho medziach a sú pri tom zachovávané základné práva

¹ MADLIAK, J. a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná časť*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2007. s. 102.

² Tamtiež, s. 109 – 110.

³ § 200 Trestného poriadku.

a slobody garantované Ústavou Slovenskej republiky.⁴ Pri vyšetrovaní sa musí dbať na to, aby všetky zásahy polície boli viazané na účel stanovený zákonom, a to iba v prípadoch a spôsobom stanoveným v Ústave Slovenskej republiky.

„Vyšetrovaním sa rozumie úsek prípravného konania, ktorý je oprávnený vykonať policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. a) Trestného poriadku (vyšetrovateľ Policajného zboru).“⁵ V rámci vyšetrovania sa uplatňujú zásady trestného konania, ktoré sú uvedené v § 2 Trestného poriadku. Významnou zásadou v rámci vyšetrovania je zásada legality, z ktorej vyplýva, že prokurátor je povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel. Výnimku z tejto zásady tvoria prípady, kedy je osoba vyňatá z právomoci orgánov činných v trestnom konaní⁶ a tiež prípady, kedy nie je trestné stíhanie prípustné.⁷ Osobitnú možnosť upravuje § 205 Trestného poriadku, kedy vznesenie obvinenia je dočasne odložené, pretože by podstatne sťažilo objasnenie korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a ostatných taxatívne vymedzených trestných činov, voči osobe, ktorá sa významným spôsobom podieľa na objasnení týchto trestných činov.⁸

Dôležitú zásadu v rámci vyšetrovania predstavuje zásada ne bis in idem (nie dvakrát v tej istej veci), ktorá je zakotvená priamo v Ústave Slovenskej republiky. *Nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už raz právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby.* Musí byť ale zachovaná totožnosť osoby a totožnosť spáchaného skutku, inak táto zásada neplatí. Po právoplatnom skončení možno v tej istej veci konať iba v prípade, že právoplatné rozhodnutie bolo zmenené mimoriadnymi opravnými prostriedkami.⁹

Zásada náležitého zistenia skutkového stavu veci upravuje povinnosť pre orgány činné v trestnom konaní, aby náležite zistili skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie.¹⁰ V rámci vyšetrovania sú orgány činné v trestnom konaní povinné postupovať tak, aby objasnili okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti svedčiace v prospech obvineného.¹¹

⁴ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 29.

⁵ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 553.

⁶ § 8 Trestného poriadku.

⁷ § 9 Trestného poriadku.

⁸ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 23.

⁹ Tamtiež, s. 24.

¹⁰ § 2 ods. 10 Trestného poriadku.

¹¹ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 24.

Podstatou vyhľadávacej zásady je skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní sú ex offio povinné zisťovať skutočnosti dôležité pre rozhodnutie v trestnej veci. Vyhľadávacia zásada je rozšírená o právo procesných strán objasňovať vec, zisťovať a predkladať dôkazy.¹²

Vyšetrovaniu trestných činov predchádza konanie, ktoré označujeme ako postup pred začatím trestného stíhania, ktoré býva označované aj ako predprípravné konanie. V rámci tohto konania musia orgány činné v trestnom konaní rozhodnúť, či na základe trestného oznámenia alebo iného podnetu sa začne trestné stíhanie, alebo sa vec vybaví niektorým z postupov upravených v § 197 ods. 1, 2. Trestného poriadku.

Podnet na vyšetovanie trestných činov musí byť podaný príslušnému orgánu, pričom z obsahu podnetu musí vyplynúť aspoň podozrenie, že bol spáchaný trestný čin. Podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo bez zaručeného elektronického podpisu. *Podanie urobené telegraficky, telefaxom a elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu treba potvrdiť písomne do troch pracovných dní.*¹³ Podnety na začatie vyšetovania môžu byť získané aj vlastnou činnosťou vyšetrovateľa alebo povereného príslušníka, pričom takto získané podnety sú v praxi zriedkavé. Podnety na začatie vyšetovania môžu byť získané aj inými orgánmi Policajného zboru. Medzi takéto podnety zaraďujeme podnety ako výsledky operatívno-pátracej činnosti a podnety ako služobné hlásenie. Podnet na začatie vyšetovania môže dať aj prokurátor, a to záväzným pokynom na vyšetovanie alebo skrátené vyšetovanie. Takýto podnet podáva na základe trestných oznámení od štátnych orgánov, vyšších územných celkov, obcí, právnickými alebo fyzickými osobami, že bol spáchaný trestný čin.¹⁴

Vyšetovanie sa vykonáva o zločinoch všeobecne, a o prečinov, ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, ak to nariadi prokurátor, ak ide o náhle úmrtie obvineného vo výkone väzby alebo odsúdeného vo výkone vo výkone trestu odňatia slobody. Prokurátor môže nariadiť vyšetovanie o prečine, o ktorom sa inak koná skrátené vyšetovanie. Prokurátor môže nariadiť vyšetovanie aj vo veciach, ktoré pre ich zložitnosť, rozsiahlosť a dôkaznú náročnosť nemožno zaručiť, že sa v rámci skráteného vyšetovania kvalitne ustáli skutkový

¹² IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 76.

¹³ § 62 Trestného poriadku.

¹⁴ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 42-45.

stav veci.¹⁵ Vyšetrovanie nariaďuje prokurátor záväzným pokynom. Vyšetrovanie vykonáva policajt zvyčajne osobne, avšak v zákonom vymedzených prípadoch môže vykonať jednotlivé úkony v rámci vyšetrovania na základe dožiadania iný vecne príslušný policajt. Pri vykonávaní procesných úkonov postupuje vyšetrovateľ v súlade so zákonom, včas a samostatne.¹⁶ Vyšetrovateľ pri vyšetrovaní trestného činu postupuje z vlastnej iniciatívy, pričom dbá, aby boli v čo najkratšom čase a v potrebnom rozsahu vyhladané a vykonané dôkazy, pričom musia byť procesne zadokumentované s cieľom objasniť základné skutočnosti pre posúdenie prípadu. Medzi skutočnosti, ktoré je potrebné objasniť patrí predovšetkým odpoveď na otázku, či objasňovaný skutok napĺňa znaky príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, a či tento trestný čin spáchal obvinený. Tieto okolnosti následne určujú predmet a rozsah dokazovania. Predmet a rozsah dokazovania závisí od podmienok a okolností konkrétneho prípadu. Predmetom dokazovania sú aj skutočnosti týkajúce sa osobných pomerov páchatel'a.¹⁷

Trestný poriadok predpokladá aktívnu účasť obvineného a jeho obhajcu v priebehu vyšetrovania. Obvinený má právo zúčastňovať sa na vyšetrovacích úkonoch, a v prípade, že to policajt povolí, tak aj právo kásť vypočúvaným osobám otázky. Policajt môže toto právo odoprieť, ako aj právo zúčastniť sa na úkone, ak by jeho prítomnosť mohla ohroziť vykonanie tohto úkonu. Za vyšetrovacie úkony sa považuje výsluch obvineného, svedkov, znalcov, konfrontáciu, rekogníciu, rekonštrukciu, vyšetrovací pokus, previerku výpovede na mieste, obhliadku a pod.

1.2 Skrátené vyšetrovanie

*Skrátené vyšetrovanie sa vykonáva o prečinoch, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje tri roky.*¹⁸ Pri týchto prečinoch vykonáva skrátené vyšetrovanie poverený príslušník Policajného zboru a iné poverené orgány. Skrátené vyšetrovanie sa vykonáva aj o prečinoch, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje tri roky. Pri týchto prečinoch vykonáva skrátené vyšetrovanie vyšetrovateľ Policajného zboru alebo vyšetrovateľ finančnej správy.

¹⁵ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 161.

¹⁶ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006, s. 554.

¹⁷ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 161-163.

¹⁸ § 202 Trestného poriadku.

Skrátené vyšetrovanie sa nevykonáva o prečinoch, za podmienok upravených v § 200 ods. 2 písm. a) až c) Trestného poriadku.¹⁹

Skrátené vyšetrovanie sa riadi postupom ako pri vyšetrovaní, avšak s určitými odchýlkami. Výsluch svedka sa vykoná iba ak ide o neopakovateľný úkon, neodkladný úkon alebo ide o svedka, ktorý bol osobne prítomný pri spáchaní trestného činu. V ostatných prípadoch sa vyžiada iba vysvetlenie a urobí sa o tom záznam.²⁰ Osoba podávajúca vysvetlenie nemá postavenie svedka. Záznam neslúži ako dôkaz, ale slúži iba na to, či sa osoba podávajúca vysvetlenie v konaní pred súdom vypočuje ako svedok. Trestný poriadok nerieši otázky súvisiace, či osoba, ktorá má podať vysvetlenie má právo odoprieť vysvetlenie, povinnosť svedčiť a ani spôsob a formu predvolania na tento úkon. Analogicky môžeme aplikovať primerane ustanovenia Trestného poriadku upravujúce výsluch svedka. Vyšetrovateľ vyhladá a zabezpečí dôkazy tak, aby mohli byť vykonané v ďalšom konaní, pričom o tom urobí záznam. Skrátené vyšetrovanie je potrebné spravidla ukončiť do dvoch mesiacov od vznesenie obvinenia.²¹

Trestný poriadok upravuje aj osobitnú formu skráteného vyšetrovania, a to tzv. super rýchle skrátené vyšetrovanie.²² Účelom tejto formy skráteného vyšetrovania je v odôvodnených prípadoch, v časovo obmedzenej lehote odovzdať obvineného súdu, a tým dosiahnuť rozhodnutie súdu.²³ Tento postup sa uplatní, ak bola prokurátorovi odovzdaná spolu so spisom osoba, ktorá bola zadržaná ako podozrivá osoba pri páchaní prečinu, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov, alebo bezprostredne po ňom a prokurátor ju neprepustí na slobodu, odovzdá ju najneskôr do 48 hodín od zadržania súdu, ktorému tiež podá obžalobu spolu so spisom. Ak prokurátor zistí dôvody väzby, súčasne navrhne, aby bol obvinený vzatý do väzby. Dôležitou v rámci zrýchleného vyšetrovania je lehota 48 hodín, v rámci ktorej policajt, ktorý je oprávnený o takomto prečine konať, zadržanú osobu najskôr vypočuje o okolnostiach skutku. Následne rozhodne či bolo zadržanie dôvodné, vznesie obvinenie, vypočuje osobu už v procesnom postavení obvineného, vyhladá, zabezpečí a vykoná dôkazy, ktoré sú potrebné k tomu, aby prokurátor rozhodol či podá obžalobu alebo prepustí zadržanú osobu na slobodu. V prípade pominutia dôvodov na zadržanie, prokurátor

¹⁹ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 164.

²⁰ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 554.

²¹ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 164-165.

²² § 204 Trestného poriadku.

²³ ŠIMOVČEK, I. a kol. *Trestné právo procesné*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. s. 215.

zadržanú osobu prepustí na slobodu. Rovnako postupuje aj v prípade, že vec nie je objasnená v takom rozsahu, aby mohol podať obžalobu obvineného na súd.²⁴

1.3 Rozhodnutia vo vyšetrovaní a skrátrenom vyšetrovaní

Uznesenie je najrozsiahlejšou formou rozhodnutia. Rozhodnutia v rámci vyšetrovania a skráteneho vyšetrovania rozdeľujeme na :

1. meritórne rozhodnutia,
2. dočasné rozhodnutia,
3. rozhodnutia sui generis.

Meritórne rozhodnutia sa vyznačujú tým, že po nadobudnutí právoplatnosti sú nezmeniteľné a záväzné. Vytvárajú prekážku *res iudicatae* (rozhodnutej veci) a vec nimi rozhodnutá nemôže byť predmetom konania v inom procese (ne bis in idem). Jediným spôsobom dosiahnutia ich zmeny je prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov.²⁵ Medzi meritórne rozhodnutia patria:

- postúpenie veci (§ 214 Trestného poriadku),
- zastavenie trestného stíhania (§ 215 Trestného poriadku),
- podmiennečné zastavenie trestného stíhania (§ 216 Trestného poriadku),
- podmiennečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného (§ 218 Trestného poriadku).

Dočasným rozhodnutím vec nie je definitívne ukončená. V prípade, že pominú dôvody, pre ktoré vec bola prerušená, možno kedykoľvek pokračovať v konaní.

Pre *rozhodnutia sui generis* je charakteristické, že nejde o meritórne rozhodnutia, ktorými sa trestné stíhanie končí, ale končí sa iba prípravné konanie a začína sa konanie pred súdom. Medzi takéto rozhodnutia patria:

- obžaloba a návrh na ochranné opatrenie (§ 234 Trestného poriadku),
- dohoda o vine a treste (§ 232 Trestného poriadku).

V rámci vyšetrovania a skráteneho vyšetrovania prichádzajú do úvahy aj iné druhy rozhodnutí ako formou uznesení, a to rozhodnutia formou príkazov. Podľa Trestného poriadku je príkaz osobitnou formou rozhodnutia, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok a okrem niektorých výnimiek sa príkaz nemusí odôvodňovať. Medzi najčastejšie druhy príkazov patria:

²⁴ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 555.

²⁵ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 47.

- príkaz na prepustenie zadržaného (§ 85 Trestného poriadku),
- príkaz na odňatie veci (§ 91 Trestného poriadku),
- príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov,
- príkaz na osobnú prehliadku a pod.²⁶

Ďalšou formou rozhodnutí vo vyšetrovaní a skrátenom vyšetrovaní je opatrenie. „*Opatrenia sú neformálne, ústne alebo písomné rozhodnutia technicko-organizačnej alebo operatívnej povahy (§10 ods. 19). Trestný poriadok neustanovuje žiadne formálne a obsahové náležitosti ako v prípade uznesenia alebo príkazu. Rozlišuje dva druhy opatrení : úkony výslovne označené ako opatrenia, a ďalšie úkony, ktoré zákon označuje odlišne.*“²⁷ Voči opatreniu nie je prípustný opravný prostriedok. Medzi opatrenia možno zaradiť najmä opatrenia, žiadosti, podnety a návrhy a to napr.:

- opatrenia o dočasnom odložení vznesenia obvinenia,
- podnet na vydanie návrhu na väzbu,
- žiadosť o ustanovenie obhajcu,
- návrh na konanie o dohode o vine a treste a pod.

1.4 Organizovaný zločin a organizácie pôsobiace v organizovanej kriminalite

Organizovaný zločin je nový druh trestnej činnosti, ktorý zaradíme medzi najťažšie postihovateľné druhy trestnej činnosti. Neexistuje jednotné vymedzenie pojmu organizovaný zločin, prípadne organizovaná trestná činnosť. Organizovaný zločin môžeme charakterizovať ako sústavnú a plánovanú trestnú činnosť, ktorú páchajú osoby, ktoré boli, alebo sú členmi zločineckých skupín alebo organizácií. Jeho cieľom je získanie veľkého zisku alebo moci, pričom trestná činnosť je páchaná po dlhšiu alebo neurčitú dobu a zúčastňujú sa jej tri a viac osôb.

Zločinecké skupiny²⁸ alebo organizácie majú zväčša viacstupňovú vertikálnu organizačnú štruktúru, pre ktoré je charakteristická deľba činností. Hlavný cieľom páchania organizovaného zločinu je dosiahnutie vysokého zisku. Býva prirovnávaný

²⁶ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 53.

²⁷ Tamtiež, s. 54.

²⁸ Zločineckú skupinu definuje ustanovenie § 129 ods. 4 Trestného zákona ako „štruktúrovanú skupinu najmenej troch osôb, ktorá existuje počas určitého časového obdobia a koná koordinovane s cieľom spáchať jeden alebo viacej zločinov, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 alebo niektorý z trestných činov korupcie podľa ôsmej hlavy tretieho dielu osobitnej časti na účely priameho alebo nepriameho získania finančnej alebo inej výhody.“

k podnikaniu, s tým rozdielom, že v rámci organizovaného zločinu nie sú rešpektované právne normy.²⁹

Podľa Ondrejkooviča znakmi organizovanej kriminality sú skupinovosť, sústavnosť, plánovitosť, deľba činností, hierarchická štruktúra skupiny, úsilie o maximálny zisk.³⁰

Organizovaná kriminalita je veľmi závažná pre spoločnosť. Dôsledkom organizovanej kriminality je vznik tzv. nelegálnej (paralelnej) spoločnosti, ktorá je charakteristická korupciou štátnych úradníkov, polície a justície.

Pri organizovanej kriminalite je pre organizácie a jej členov dôležité predovšetkým legalizácia výťažkov zo zločinov, predovšetkým pranie špinavých peňazí. Je to aktivita, ktorá slúži k zastieraniu pôvodu zisku, ktorý pochádza z trestnej činnosti a následne k zlegalizovaniu týchto príjmov tak, aby vznikol dojem, že ide o príjem, ktorý je nadobudnutý v súlade so zákonom. Takto zlegalizované príjmy sú len ťažko vystopovateľné. Často sa príjem z nelegálnej činnosti investuje, a to na kúpu nehnuteľností, cenných papierov, prípadne sa tieto finančné prostriedky niekoľkokrát prevedú na viaceré bankové účty.

Organizácie pôsobiace v organizovanej kriminalite môžeme rozčleniť podľa viacerých kritérií.

Schneider rozdeľuje tieto organizácie na:

1. zločinecké organizácie založené na tradičnom neformálnom rodinnom systéme (napr. sicílska mafia),
2. zločinecké organizácie založené na neformálnom systéme zločincov z povolania,
3. zločinecké organizácie založené na racionálnom formálnom sociálnom systéme s pevnou byrokratickou výstavbou, hierarchickou a autoritatívnou štruktúrou.³¹

Podľa Osmančika sa zločinecké organizácie rozdeľujú podľa nasledujúcich kritérií:

1. klasický, mafiánsky typ založený na osobných vzťahoch,
2. manažersko – podnikateľský typ založený na funkčných vzťahoch.³²

²⁹ MUSIL, J. - KONDRÁD, Z. - SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. Praha : C.H.Beck, 2004. s. 24.

³⁰ ONDREJKOVIČ, P. *Kriminológia pre sociológov, sociálnych pracovníkov a sociálnych pedagógov*. Nitra : UKF, FF 2011. s. 45.

³¹ SCHNEIDER, Kirk J. *Psychológia existencie : interaktívna a klinická perspektíva*. Bratislava : Ikar, 1994. s. 15.

³² OSMANČÍK, O. *Násilná kriminalita*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1998. s. 34.

Ďalšie delenie zločineckých organizácií prináša Musil, ktorý delí organizácie na:

1. mafiánske organizácie (Mafia, Yakuza), pre ktoré je charakteristická klanová súdržnosť členov organizácie, vendeta, rituály a starostlivosť o jej jednotlivých členov,
2. kriminálne zoskupenia voľnejšieho charakteru (typické pre západnú Európu), pre ktoré je charakteristický spoločný obchodný záujem, absentujú tu rituálne a iracionálne prvky.³³

Pre kriminálne zoskupenia v rámci organizovanej kriminality je charakteristická skupinová zločinecká aktivita troch až viacerých osôb. Tieto organizácie majú zločineckú základňu s organizačnou štruktúrou. Zločinecké organizácie sú charakteristické vysokým stupňom hierarchických väzieb, ktoré sú založené na disciplíne a vysokej profesionalite. Je pre ne charakteristická dlhodobá sústavná činnosť orientovaná na zisk a moc, prenikanie do oficiálnych spoločenských, ekonomických a politických sfér. Tieto kriminálne zoskupenia zväčša sú napojené na medzinárodné organizácie a pôsobia na medzinárodnej úrovni.

V Slovenskej republike došlo k nárastu organizovaného zločinu v deväťdesiatych rokoch 20. storočia. V tomto období došlo k nárastu pašovania zbraní, drog a ľudí cez naše územie, zvýšil sa počet cudzincov a stúpal počet nájomných vražd. Zločinecké organizácie a jej členovia ťažili predovšetkým z medzier v zákonoch, z nízkych trestných sadzieb za niektoré trestné činy, a hlavne využívali dobré znalosti z tunajšieho prostredia. V menšej miere existoval organizovaný zločin na území bývalej Československej republiky pred rokom 1989, avšak tento sa prejavoval predovšetkým dovozom a distribúciou nedostatkového tovaru a zmenou valút.

Zločinecké organizácie majú veľký vplyv v rámci spoločnosti, pričom tento ich vplyv sa opiera o ich nelegálne činnosti, ktoré vykonávajú. Tieto organizácie sa zaoberajú obchodom s drogami, so zbraňami, drahými kovmi, starožitnosťami, obchodovaním s ľuďmi, nelegálna migráciou, prostitúciou, vydieraním, korupciou, a pod. Organizovaný zločin je v súčasnosti jedným z najväznejších problémov spoločnosti.

³³ MUSIL, J. - KONDRÁD, Z. - SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. Praha : C.H.Beck, 2004. s. 159.

1.5 Charakteristika trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu

Trestné činy páchané v rámci organizovaného zločinu majú viaceré spoločné znaky. Zaradujeme medzi ne spoluprácu troch a viacerých osôb. Trestná činnosť je vykonávaná po dlhú dobu alebo neurčitú dobu. Skupina páchajúca trestné činy je podozrivá alebo usvedčená zo spáchania viacerých vážnych zločinov. Dôležitým charakterizačným znakom je, že zločinecká skupina pácha trestnú činnosť za účelom získania finančného alebo mocenského zisku. K týmto základným znakom dopĺňujeme aj vedľajšie znaky, pričom je dôležité, aby boli naplnené aspoň dve z nich. Za vedľajšie znaky považujeme, že v rámci zločineckej organizácie má každý člen svoju úlohu, v rámci skupiny sa používa násilie a zastrašovanie na získanie cieľa. Zločinecká skupina pôsobí na medzinárodnej úrovni, využíva podnikateľské a obchodné štruktúry, vykonáva pranie špinavých peňazí, a prostredníctvom korupcie vykonáva nátlak na politiku, súdnictvo, ekonomiku a médiá. Do organizovanej kriminality sa zaradujú rôzne druhy trestnej činnosti.

Ide predovšetkým o rôzne druhy majetkovej kriminality, ako napr. krádeže a pašovanie umeleckých predmetov, krádeže a predaj motorových vozidiel, bankové podvody, daňové podvody, útoky na štátny majetok, rôzne druhy hospodárskej kriminality, ako napr. zakladanie fiktívnych obchodných spoločností, falšovanie a pašovanie meny, dokumentov, tovarov, trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti, napr. vydieranie, korupcia, organizovanie nelegálnej migrácie, organizovanie nelegálneho zamestnávania cudzincov, organizovanie prostitúcie, výroba pornografie, výroba, pašovanie a distribúcia drog, obchodovanie so zbraňami, obchodovanie s ľuďmi.

K organizovanej kriminalite zaradujeme aj tzv. sprievodné aktivity a činnosti, ktoré slúžia na zabezpečenie nerušeného priebehu ziskových operácií, beztrestnosti organizácie a jej členov. Medzi tieto sprievodné aktivity patrí korupcia, kompromitovanie, diskreditácia, potlačovanie dôkazov, ovplyvňovanie a zastrašovanie svedkov, násilie a pod.³⁴

Trestné činy majetkovej kriminality sú v rámci systematiky zaradené do štvrtej hlavy osobitnej časti Trestného zákona ako „trestné činy proti majetku“. Objektívna stránka majetkových trestných činov spočíva v útokoch proti cudziemu majetku, resp. majetkovým právam, a to rôznymi konaniami (napr. zmocnením sa veci, prisvojením si zverenej veci,

³⁴ ONDREJKOVIČ, P. *Kriminológia pre sociológov, sociálnych pracovníkov a sociálnych pedagógov*. Nitra : UKF, FF 2011. s. 49.

neoprávneným užívaním alebo používaním vecí, zničením vecí, poškodením vecí a pod.).³⁵ Subjektívna stránka si vyžaduje úmyselné zavinenie. Medzi trestné činy majetkovej a finančnej kriminality zaraďujeme predovšetkým krádeže a pašovanie umeleckých predmetov, krádeže a predaj motorových vozidiel, bankové podvody, daňové podvody, útoky na štátny majetok.

Typickým trestným činom proti majetku je lúpež, ktorú zaraďujeme medzi najzávažnejšie násilné trestné činy.³⁶ Zločinecké organizácie si pre páchanie tohto druhu trestnej činnosti vyberajú predovšetkým čerpacie stanice, ako aj pobočky bánk, pošty. Pri týchto trestných činoch jasne vidieť organizovanie zločineckej skupiny, ktorá naplánuje spáchanie trestného činu lúpeže do najmenších podrobností od jej začiatku až po zahľadanie stôp trestného činu.

Ďalším trestným činom páchaným v rámci organizovanej trestnej činnosti v rámci majetkovej kriminality sú krádeže áut a obchodovanie s nimi. Tieto krádeže by sa dali rozdeliť do dvoch skupín, a to krádeže drahších a luxusnejších áut používaných viac ako jeden rok; a krádeže áut, ktoré sa použijú na súčiastky a na náhradné diely. Zločinecké skupiny pôsobiace v oblasti krádeží motorových vozidiel presahujú hranice jedného štátu. Ide o viaceré skupiny pôsobiace na nadnárodnej úrovni. Nadnárodná úroveň sa prejavuje predovšetkým pri odbyte ukradnutých motorových vozidiel. V rámci celej skupiny pôsobí minimálne jeden koordinátor, ktorý riadi odbyt a ponuku kradnutých vozidiel. Škody, ktoré sú spôsobené krádežami motorových vozidiel dosahujú hodnotu 15 miliárd eur ročne v rámci Európskej únie.

Medzinárodná organizácia vyšetrovateľov krádeží motorových vozidiel IAATI definuje krádeže motorových vozidiel ako celosvetový problém, pričom sú preferovanou trestnou činnosťou vo väčšine štátov sveta, pričom sa páchajú organizovane. Ukradnuté vozidlá sú určené predovšetkým na export do zahraničia alebo rozobratie motorového vozidla na súčiastky.³⁷ Krádeže motorových vozidiel prebiehajú viacerými spôsobmi, ktoré zahŕňujú krádeže kľúčov od vozidla, krádeže starších motorových vozidiel na náhradné diely a súčiastky, krádeže áut so súhlasom majiteľov (tzv. poisťovacie podvody). Zväčša po ukradnutí motorového vozidla dochádza k uskladneniu vozidla, zamaskovaniu a jeho

³⁵ MADLIAK, J. a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná časť*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2007. s. 70.

³⁶ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 146.

³⁷ NOVOTNÝ, T. Odborníkov na krádeže áut zaujala najmä práca s identifikátormi vozidla (Dostupné na internete: <http://auto.sme.sk/c/6548975/odbornikov-na-kradeze-aut-zaujala-najma-praca-s-identifikatormi-vozidla.html#ixzz2t1CrSGJG>) [cit. 2014-1-10].

transportu do zahraničia. V náročnejších krádežiach, ktoré zahrňujú aj transport, spolupracujú zločinecké skupiny priamo s databázou polície, justície, poisťovní, telefónnych operátorov alebo bánk.

Ďalšou skupinou krádeží páchaných v rámci organizovaného zločinu sú krádeže umeleckých a historických predmetov. Zvyčajne sa tento druh krádeží vykonáva na objednávku určitého zberateľa umeleckých predmetov, ktorý chce konkrétny umelecký predmet vlastniť vo svojej súkromnej zbierke, pričom je ochotný zaplatiť obrovskú sumu za konkrétne dielo, a neprekáža mu, že ho nadobudne nelegálnym spôsobom. Jedným z dôvodov krádeže umeleckých predmetov je aj vydieranie majiteľa za účelom výkupného za umelecký predmet.

Trestné činy hospodárskej kriminality sú v rámci systematiky zaradené do piatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona ako „trestné činy hospodárske“. „Nutnosť ochrany hospodárskych záujmov vyplýva zo skutočnosti, že aj s rozvojom nového hospodárskeho mechanizmu a s ním súvisiacich trhových vzťahov sa stretávame so správaním subjektov, ktoré porušujú, prípadne nerešpektujú zákon. Z uvedeného dôvodu treba takéto konania sankcionovať aj prostriedkami trestného práva.“³⁸

Objektívna stránka týchto trestných činov spočíva v rôznych formách protiprávneho konania, ako napr. neoprávnené obchodovanie s devízovými hodnotami, neoprávnené poskytovanie služieb vo veľkom rozsahu, falšovanie alebo pozmeňovanie peňazí alebo cenných papierov, krátenie dane v malom rozsahu a pod. Subjektívna stránka si vyžaduje úmyselné zavinenie.

Falšovanie, pozmeňovanie a neoprávnená výroba peňazí a cenných papierov je jedným z druhov organizovaného zločinu hospodárskej kriminality, ktorý je páchaný dvoma spôsobmi, a to v konaní organizovanej skupiny, ktorá sebe alebo inému zadováži falšované, pozmeňované alebo neoprávnene vyrobené peniaze alebo cenné papiere. Druhý spôsob páchania spočíva v tom, že zločinecká skupina falšuje, pozmení alebo neoprávnene vyrobí peniaze alebo cenné papiere v úmysle dať ich ako pravé ako peniaze alebo cenné papiere vyššej hodnoty.³⁹ Falšovanie peňazí nie je často predmetom záujmu organizovanej činnosti v našich podmienkach. Najviac prípadov falšovania Euromeny bolo zaznamenaných vo Francúzsku, Španielsku, Taliansku a Nemecku. Najviac falšovaných euro bankoviek pochádza z Bulharska, Litvy, Poľska, Turecka, pričom ich distribúcia je

³⁸ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 195.

³⁹ Tamtiež, s. 224.

prevažne zaznamenaná v krajinách strednej Európy a to v Rakúsku, Českej republike, Maďarsku, Poľsku ale aj v Nemecku.⁴⁰ V súčasnosti sa zločinecké organizácie venujú predovšetkým falšovaniu verejných listín a dokumentov.

Zločinecké organizácie musia transformovať zisk z organizovanej trestnej činnosti do legálneho finančného systému a investovať ho do výnosných hospodárskych oblastí, alebo ho inak kapitalizovať. Cieľom nie je zisk z trestnej činnosti okamžite spotrebovať, ale naopak, formou „preprania“ (Money laundering) zabezpečiť jeho rast. Finančné operácie, ktorými sú zisky z trestnej činnosti ako „špinavé peniaze“ uvádzané do legálneho finančného systému sú vo väčšine prípadov málo nápadné a takmer sa neodlišujú od bežných bankových operácií. Hlavnými aktérmi týchto transakcií nie sú „typickí zločinci“, ale mnohokrát „vysoko inteligentní“ (slušní) občania, ktorí nosia „biele golieriky“. Z tohto dôvodu sa častokrát tento druh kriminality označuje ako „kriminalita bielych golierov“.⁴¹

Pranie peňazí je dôvodom ako sťažiť odhalenie pôvodnej trestnej činnosti. Je to nová forma trestnej činnosti, ktorá sa neustále mení a prebieha novými nezaužívanými spôsobmi. Časť finančných prostriedkov z organizovanej trestnej činnosti je využívaná na korupciu, z dôvodu, aby bolo organizovanej skupine zabezpečené postavenie.

Trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti sú v rámci systematiky zaradené do druhej hlavy osobitnej časti Trestného zákona. Objektívna stránka týchto trestných činov spočíva v rôznych spôsoboch nátlakov na vôľu človeka, násilím alebo hrozbou násilia. Subjektívna stránka si taktiež vyžaduje úmyselné zavinenie. Pri niektorých trestných činoch sa vyžaduje priamy úmysel (napr. trestné činy obchodovania s ľuďmi) a to formou „na účel“ alebo pri trestnom čine brania rukojemníka formuláciou „s cieľom“.⁴²

Obchodovanie s ľuďmi je jedna z najrozšírenejších foriem organizovanej trestnej činnosti. Za obchodovanie s ľuďmi sa považuje ich vykorisťovanie v zmysle najzávažnejších foriem, vrátane neoprávneného odoberania orgánov, tkanív, či buniek. Zaradujeme sem aj vykorisťovanie z prostitúcie vykonávané iným. Činnosť zločineckých skupín spočíva v tom, že použitím podvodného konania, ľsti, obmedzovania osobnej

⁴⁰ MURDZA, K. *Organizovaný zločin ako multisektorová bezpečnostná hrozba*. Panoráma globálneho bezpečnostného prostredia 2005 – 2006. Bratislava : MO SR, 2006, s. 21.

⁴¹ STIERANKA, J. - BEDNÁROVÁ-ZIMANOVÁ, N. *Boj proti praniu špinavých peňazí v Belgicku* (Dostupné na internete: <http://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=21350669&doctype=ART>) [cit. 2014-01-13].

⁴² IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 82.

slobody, násilia, hrozby násilím, hrozby inej ťažkej ujmy alebo iných foriem donucovania, prijatia alebo poskytnutia peňažného plnenia či iných výhod na dosiahnutie súhlasu osoby, na ktorú je iná osoba odkázaná, alebo zneužitia svojho postavenia alebo zneužitia bezbrannosti alebo inak zraniteľného postavenia zláka, prepraví, prechováva, odovzdá alebo prevezme iného, hoci aj s jeho súhlasom, na účel jeho prostitúcie alebo inej formy sexuálneho vykorisťovania vrátane pornografie, nútenej práce či nútenej služby, otroctva alebo praktík podobných otroctvu, nevoľníctva, odoberaniu orgánov, tkanív či bunky alebo iných foriem vykorisťovania.⁴³

Obetami obchodovania s ľuďmi sú hlavne osoby ženského pohlavia a to prevažne ženy vo veku od 15 do 24 rokov, ktoré sú zo slabých spoločenských vrstiev s nižším vzdelaním. Páchatelia tejto trestnej činnosti najskôr nadviažu kontakt so záujemcom, zvyčajne v cudzine. Už na začiatku tejto trestnej činnosti sa dohodnú so záujemcom, prípadne objednávatelom na finančnej odmene, termíne dodania. Zvyčajne v tejto etape ešte nemajú konkrétnu osobu, ktorá je predmetom obchodovania. Preto musia najskôr takúto osobu zadovážiť akýmkoľvek spôsobmi. Obetami môžu byť osoby na diskotéke, v obchode, reštaurácii, bare, ale aj priamo na ulici. Páchatelia nalákajú takéto osoby na výhodnú ponuku práce v zahraničí, ktorá je dobre finančne ohodnotená, prípadne môže ísť aj možnosť kvalitného vzdelania alebo uzavretie manželstva.⁴⁴ Použijú akúkoľvek motiváciu na to, aby obeť prehovorili. Nasleduje ďalšia etapa, v ktorej dochádza k prevozu obetí do zahraničia, pričom sa využívajú všetky druhy dopravy. Krajínami, odkiaľ exportujú obeť sú predovšetkým krajiny bývalého Sovietskeho zväzu, Rumunsko, Bulharsko, Slovenská republika, Česká republika, Thajsko.⁴⁵ Cieľovými krajinami sú najmä krajiny západnej a severnej Európy a USA. Poslednou etapou po dovoze na miesto určenia je vyplatenie finančnej odmeny a následné skrytie obetí na rôzne miesta, ako prenajaté byty, garáže, opustené nehnuteľnosti. Obetiam sú následne odobraté doklady totožnosti, sú zastrášané, je na nich páchané násilie. Nie zriedka je im podávaný alkohol a drogy a sú nútené pracovať pre objednávatela.

Ďalším pomerne častým druhom trestnej činnosti v rámci organizovaného zločinu je prostitúcia, ide o tzv. pouličnú prostitúciu, ktorá je vykonávaná hlavne vo väčších mestách.

⁴³ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 85.

⁴⁴ Tamtiež, s. 86.

⁴⁵ ŠTEFANKOVÁ, S. - MIHALOV, J. - TANEČKA, P. Vybrané problémy právnej úpravy obchodovania s ľuďmi. In: *Obchodovanie s ľuďmi. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou 1konanej 23. novembra 2009 v Košiciach*. Košice : IURIDICUM na podporu vzdelania a vedy, 2009. s. 140.

Zvyčajne ju vykonávajú osoby ženského pohlavia rómskeho pôvodu, alebo nízkeho vzdelania, pod ochranou pasákov, ktorý za ich ochranu vyžadujú časť odmeny za výkon prostitúcie. Mnohí pasáci maskujú svoju skutočnú identitu a povolanie. Spravidla ide o osoby vykonávajúce taxislužbu.

2 DOKAZOVANIE A VYŠETROVANIE TRESTNÝCH ČINOV PÁCHANÝCH V RÁMCI ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU

2.1 Plánovanie vyšetrovania

Základom vyšetrovania každého trestného činu je jeho plánovanie. „*Plánovanie vyšetrovania umožňuje organizované zhromažďovanie dôkazov pri súčasnom využití potrebných vyšetrovacích metód, spôsobov a procesných prostriedkov. Základ plánovania spočíva na správnej organizácii vyšetrovateľskej práce.*“⁴⁶

Plánovanie vyšetrovania zahŕňa určenie okruhu okolností potrebných pre objasnenie prípadu ako celku, ako aj v každej etape vyšetrovania. Ďalej je potrebné stanoviť vyšetrovacie verzie na základe faktických materiálov, ktoré má vyšetrovateľ k dispozícii.⁴⁷ Vyšetrovateľ v počiatočnej fáze vyšetrovania nemá dostatok poznatkov o všetkých stránkach a súvislostiach vyšetrovanej udalosti. Jeho poznatky sú fragmentárne a vychádzajú z dostupných informácií vyčlenených zo zaistených stôp trestného činu. Stopy trestného činu neexistujú a nevznikajú náhodne, ale ako zákonitý dôsledok udalosti trestného činu. To znamená, že medzi stopami a javom, ktorý ich vyvolal, t.j. udalosťou trestného činu, existujú súvislosti, zákonitosti. Poznanie týchto zákonitostí umožňuje vyšetrovateľovi myšlienково modelovať minulú udalosť, t.j. udalosť trestného činu. Zároveň mu poznanie týchto zákonitostí umožňuje hypoteticky objasniť chýbajúce články udalosti trestného činu, ako aj poznanie celej udalosti.⁴⁸ Vyšetrovacie verzie sú špecifickou kriminalistickou metódou, ktorej podstata spočíva v hypotetickom objasnení chýbajúcich faktov vyšetrovanej udalosti trestného činu.

Vyšetrovacie verzie, ako špecifickú kriminalistickú metódu, vyšetrovateľ neuplatňuje generálne, teda u každého trestného činu a v rovnakom rozsahu. Tie sa uplatňujú predovšetkým vtedy, ak vyšetrovateľove znalosti o udalosti trestného činu sú neúplné a nepostačujú na objasnenie všetkých trestno-procesne a kriminalisticky relevantných skutočností vyšetrovanej udalosti. Ich úlohou je dávať určité objasnenia zhromaždeného materiálu a na základe toho určovať ďalšie zameranie vyšetrovania a tým byť prostriedkom na zisťovanie objektívnej pravdy v trestnom konaní. Následné po vytýčení vyšetrovacích

⁴⁶ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 57.

⁴⁷ Tamtiež, s. 58.

⁴⁸ VIKTORYOVÁ, J., BANGO, D. a kol. *Metodika vyšetrovania trestných činov. I.* Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2002. s. 16.

verzií je potrebné stanovenie tých úkonov, ktoré je potrebné vyriešiť, pričom budú pri nich preverené vyšetrovacie verzie.

Plánovanie vyšetrovania je dôležitým aspektom na zostavenie písomného plánu vyšetrovania, ktorý je dôležitý pre zabezpečenie úplnosti, názornosti a kontrolovateľnosti plánovania. Písomná forma plánu nie je upravená žiadnymi právnymi normami.⁴⁹

2.2 Prostriedky, postupy a metodika pri vyšetrovaní

Pri vyšetrovaní trestnej činnosti v rámci organizovaného zločinu sa využívajú špecifické prostriedky na objasnenie trestnej činnosti, ako aj ich páchatel'ov. Medzi tieto špecifické prostriedky patria informačno-technické prostriedky⁵⁰, prostriedky operatívno-pátracej činnosti⁵¹, špeciálne dôkazné prostriedky a osobitné postupy.

Informačno-technickými prostriedkami sú elektrotechnické, rádiotechnické, fototechnické, optické, mechanické, chemické a iné technické prostriedky a zariadenia, alebo ich súbory použité utajovaným spôsobom pri odpočúvaní a zázname prevádzky v elektronických komunikačných sieťach, obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamoch, ak sa ich použitím zasahuje do základných práv a slobôd.⁵²

Z hľadiska vymedzenia pojmu Doc. Viktoryová definuje metodiku vyšetrovania trestných činov ako *„Ucelený systém vyšetrovacích úkonov a opatrení, založených na zákonoch a iných právnych normách, realizovaných vyšetrovacími metódami za účelom náležitého objasnenia a vyšetrovania trestných činov, usvedčenia ich páchatel'ov a vytvorenie predpokladov pre ich spravodlivé potrestanie.“*⁵³

Pri odhaľovaní aktivít zločineckých skupín tradičná schéma odhaľovania a stíhania trestnej činnosti zlyháva. Organizovaný zločin sa navonok prejavuje alebo môže prejavovať ako konkrétny trestný čin s konkrétnou skutkovou podstatou. Pri začatí vyšetrovania je potrebné využívať metodiku vyšetrovania pre daný druh trestného činu (napr. lúpež, vražda, podvod, sprenevera a pod.). Keď sa však v priebehu vyšetrovania zistí, že sa v danom prípade môže jednať o skutok, ktorý je len čiastkovým prejavom komplexnej činnosti zločineckej skupiny, je potrebné postupovať podľa čiastkových

⁴⁹ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 61.

⁵⁰ § 9 ods. 21 Trestného poriadku.

⁵¹ Bližšie pozri § 9 ods. 22 Trestného poriadku.

⁵² VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013, s. 93.

⁵³ VIKTORYOVÁ, J. – BLATNICKÝ, J. *Dokazovanie trestných činov*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2008. s. 9.

metodik vyšetřování jednotlivých forem organizované kriminality. Vypracování jedné metodiky je totiž vzhledem na nehomogenost projevů organizované kriminality nemožné.

Od klasickým metod a prostředků odhalování a vyšetřování trestných činů se odhalování a vyšetřování činnosti zločineckých skupin liší těmito zvláštnostmi:

- ich použitím se významně a intenzivně zasahuje do ústavou zaručených práv a slobod, včetně ich ochrany v mezinárodních dokumentech, především v dokumentech o ochraně lidských práv a slobod. Při použití těchto institutů se zasahuje nejmä do práva na soukromí, které je chráněné podľa čl. 8 Dohovoru o ochraně lidských práv a základných slobod, čl. 17 Mezinárodního paktu o občianskych a politických právech; to je jeden zo základných dôvodov, prečo zásahy takéhoto druhu a intenzity sú dovoľované len na základe zákona, a nie na základe právnych aktov nižšej, podzákonnej právnej sily,
- ich použitie je utajované pred verejnosťou i subjektami, proti ktorým sú namierené, tzn. ostáva utajená ich vlastná aplikácia na konkrétny prípad (čo je v podstate samozrejmé, nakoľko by v opačnom prípade stratili svoj zmysel). Nie bezvýznamným je aj fakt, že ich zverejnením by v mnohých prípadoch mohol byť ohrozený život alebo zdravie policajtov (príp. ich blízkych osôb), ktorí danú metódu alebo prostriedok aplikujú (napr. použitie policajného agenta). Nutnosť tieto prostriedky utajovať značne obmedzujú, ba dokonca ich použitie absolútne vylučujú niektoré mechanizmy kontroly, ktorými je v prípade „bežných“ metod a prostriedkov garantovaná zákonnosť ich použitia, napr. účasť obhajcu (obvineného) na ich realizácii, oboznámenie obhajcu a obvineného s ich vykonaním, sprístupnenie spisu a pod.

Pri aplikácii institutů na zabezpečovanie informácií ako aj prostriedkov operatívno-pátracej činnosti, ktorými sa značnou mierou zasahuje do základných práv a slobod, je nevyhnutné dodržiavať zásadu primeranosti a zdržanlivosti.⁵⁴ Obsahom tejto zásady je požiadavka, aby orgány činné v trestnom konaní a súd v priebehu trestného konania postupovali tak, aby čo najmenej zasahovali do základných práv a slobod a pri výkone procesných úkonov zaobchádzali s osobami zúčastnenými na úkone tak, ako to vyžaduje účel trestného konania, rešpektujúc pritom dôstojnosť, humánnosť a úctu k ľudským právam a slobodám. Táto súvisí s právom na spravodlivý proces, ale aj s ďalšími zásadami,

⁵⁴ § 2 ods. 2 Trestného poriadku.

predovšetkým so zásadou prezumpcie nevinu. Predmetnú zásadu je však nevyhnutné chápať širšie, nakoľko sa nevzťahuje len na osobu, proti ktorej sa trestné stíhanie vedie, ale na všetky fyzické a právnické osoby, ktorých sa trestné stíhanie akokoľvek dotýka, resp. ktoré sa na procesných úkonoch zúčastňujú.

2.3 Dokazovanie a predmet dokazovania

Dokazovanie je vymedzený postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu za aktívneho pôsobenia procesných strán, pričom tento postup je upravený v Trestnom poriadku. Zmyslom dokazovania je poznanie skutkových okolností, ktoré sú dôležité pre ďalší postup, a v závere pre rozhodnutie vo veci. Dokazovanie považujeme za činnosť, výsledkom ktorej je obstaranie dôkazu v predpísanej forme a zákonným spôsobom.⁵⁵

Predmetom dokazovania je súhrn právnych skutočností predpokladaných zákonom ako nevyhnutný a dostatočný na aplikovanie noriem hmotného aj procesného práva. Trestný poriadok demonštratívne vymedzuje predmet dokazovania tým, že uvádza, že *v trestnom konaní treba dokazovať najmä*

- a) či sa stal skutok a má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a za akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.⁵⁶

Z vyššie uvedeného vyplýva, že predmetom dokazovania sú všetky skutočnosti dôležité z hľadiska trestného práva hmotného, ako aj trestného práva procesného a skutočnosti dôležité pre aplikáciu odklonov (napr. v prípade zmieru), osobitných spôsobov konania (napr. v prípade konania proti mladistvým). Predmetom dokazovania nie sú ani všeobecne známe skutočnosti. V zmysle zásady „iura novit curia“ (súd pozná právo) sa nedokazujú ani právne predpisy uverejnené v Zbierke zákonov.⁵⁷

⁵⁵ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 418.

⁵⁶ § 119 Trestného poriadku.

⁵⁷ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 104.

2.3.1 Dôkaz a jednotlivé druhy dôkazných prostriedkov

Dôkaz je priamym poznatkom, ktorý bol získaný o predmete dôkazu pri procesnom dokazovaní prostredníctvom dôkazného prostriedku. Predmetom dôkazu je skutočnosť, ktorá sa má dokazovaním zistiť, a za dôkazný prostriedok považujeme procesnú činnosť, ktorá slúži k poznaniu skutkovej okolnosti, ktorá má byť zistená.⁵⁸

*Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona.*⁵⁹

Dôkazy delíme na usvedčujúce a ospravedlňujúce alebo na pôvodné a odvodené. Podľa vzťahu k dokazovanej skutočnosti na priame a nepriame. Za priame dôkazy považujeme tie, ktoré dokazujú alebo vyvracajú, že sa dokazovaná skutočnosť stala alebo nestala. Nepriamymi dôkazmi sú také, z ktorých sa zisťujú iné skutočnosti, avšak z nich možno zistiť či sa skutočnosť stala, o dokázanie ktorej ide.⁶⁰

Dôkaznými prostriedkami sú všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci. *Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.*⁶¹ Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Výsluch svedkov

Každá fyzická osoba je povinná ustanoviť sa na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok. Musí vypovedať pravdu a nič nezamlčovať. Výpoveď môže osoba odoprieť len vtedy, keby ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám; o dôvodnosti odopretia výpovede rozhoduje súd. Výpoveď môže odoprieť aj vtedy, ak by výpoveďou porušila spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá jej bola zverená ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou ústne alebo písomne pod podmienkou zachovať mlčanlivosť.⁶² Na začiatku každého výsluchu musí vyšetrovateľ zistiť totožnosť svedka a okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na jeho vierohodnosť spolu s poučením

⁵⁸ OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012. s. 105.

⁵⁹ § 119 ods. 2 Trestného poriadku.

⁶⁰ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 430.

⁶¹ § 119 ods. 2 Trestného poriadku.

⁶² IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 457.

o význame svedeckej výpovede, jeho právach a povinnostiach a trestných následkoch krivej výpovede.

Znalecký posudok predstavuje odborné posúdenie skutočností, ktoré slúžia ako skutkový základ pre rozhodnutie vo veci samej. Namiesto posudku znalca možno použiť potvrdenie alebo odborné vyjadrenie príslušného orgánu, o správnosti ktorých nemá súd pochybnosti. Právne postavenie znalcov je upravené v zákone č. 382/2004 Z.z. o znalcoch a tlmočníkoch. Písomne vyhotovený znalecký posudok obsahuje titulnú stranu, úvod (úlohy), posudok (postup, ktorým sa znalec dopracoval k výsledkom), závere (odpovede na otázky a úlohy), prílohy potrebné na zabezpečenie preskúmateľnosti znaleckého posudku, a znalecká doložka. Správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb sú povinné bez zbytočného odkladu za náhradu vecných nákladov na požiadanie oznámiť tieto subjekty súdu písomne skutočnosti, ktoré majú zásadný význam pre konanie a rozhodnutie.⁶³

Listiny predstavujú písomné správy zachytené na hnutel'nom podklade, ktoré možno predložiť súdu na vykonanie dokazovania. Listiny delíme na :

- a) verejné – vydané súdmi alebo inými štátnymi orgánmi v medziach ich právomoci. Sem patria aj listiny, ktoré boli osobitnými predpismi vyhlásené za verejné listiny,
- b) súkromné – všetky ostatné listiny.

Súd získava priame poznatky o veci, ktorá je predmetom ohliadky. Ohliadku nevykonáva znalec, ibaže by bola potrebná na podanie posudku. Ohliadku možno vykonať na pojednávaní (tzv. edičná povinnosť), na mieste, kde sa vec nachádza (ak ich nemožno dopraviť na súd).

2.3.2 Previerka dôkazov vo vyšetrovaní, pravdepodobnosť a vierohodnosť v dokazovaní

Každý dôkaz je nevyhnutné preveriť, či súvisí s vyšetrovanou vecou, či je dôkaz vierohodný, či je vykonateľný, prípadne či nie sú lepšie dôkazy. Dôkaz môže byť vykonaný iba postupom, ktorý preň stanovuje Trestný poriadok. „Ak bol dôkaz vyhodnotený ako zákonný, nastupuje v poradí druhé kritérium, a to kritérium závažnosti,

⁶³ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition. 2006. s. 479.

*ktoré sa vzťahuje na predmet dokazovania. Posledným, avšak rovnako dôležitým je kritérium hodnovernosti alebo pravdivosti hodnoteného dôkazu.*⁶⁴

Počas vykonávania dôkazu prebieha zároveň previerka dôkazu, najmä ak sa zistí, že vykonaním dôkazu sa nedosiahli očakávané výsledky. Výsledkom tohto procesu je potreba zaobstarat' a vykonať ďalšie dôkazy.

Istota dokazovania, teória spravodlivosti, právne predvídanie, všetky tieto kategórie sa vo väčšej či menšej miere prelínajú v zásade voľného hodnotenia dôkazov. Zákon neustanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných k preukázaniu určitej skutočnosti, ani váhu či dôkaznú silu jednotlivých dôkazov, teda ani mieru ich vierohodnosti. Ani jeden druh dôkazov nemá vopred určenú dôkaznú silu, dôkazný význam a zároveň ani Trestný poriadok neustanovuje ani potrebný rozsah dôkazov nevyhnutných k pravdivému zisteniu skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností.

Hodnotenie dôkazov v štádiu vyšetrovania má určité osobitosti, ktoré sú dôležité pre praktickú činnosť vyšetrovateľov pri zisťovaní skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností. Tieto osobitosti spočívajú v hypotetickom charaktere úsudkov vyvodzovaných vyšetrovateľom na základe hodnotenia dôkazov v počiatočnom štádiu trestného konania; v orientačnom charaktere hodnotenia dôkazov; v neprerušovanom procese hodnotenia dôkazov.

Hodnotenie dôkazov je vykonávané od vlastného počiatku vyšetrovania, kedy sa hodnotia prvotné materiály, ktoré slúžia ako podklad pre začatie trestného stíhania a končí vydaním meritórneho rozhodnutia. Hodnotenie dôkazov sa opakuje vždy, keď sú vyhl'adané nové dôkazy, ktoré vzhľadom ku skutkovému stavu veci sú v príčinnej súvislosti s dôkazmi vyhl'adanými a vykonanými skôr. Pritom súhrn dôkazov sa hodnotí nielen vtedy, keď je potrebné rozhodnúť, ale aj vtedy, keď ešte dôkazy nezakladajú takúto možnosť. Ide o priebežné hodnotenie, ktoré je dôležité k určeniu ďalšieho smerovania vyšetrovania.

2.4 Vyšetrovanie trestných činov ekonomickej a majetkovej kriminality

Samotná majetková kriminalita zahŕňa veľký počet trestných činov, pričom ich spoločným znakom je konanie páchatel'ov spojeným so zneužívaním svojho postavenia, funkcie, dôvery vo vzájomných vzťahoch.⁶⁵

⁶⁴ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava : Iura edition, 2006. s. 435.

⁶⁵ ŠIMOVČEK, I. a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. s. 309.

Páchatelia ekonomickej trestnej činnosti väčšinou nezanechávajú zjavné stopy po svojej činnosti. K typickým stopám pri páchaní ekonomickej trestnej činnosti by sme mohli zaradiť stopy po falšovaní a pozmeňovaní dokladov, stopy po zásahoch do procesov ukladania informácií na pevné a mobilné nosiče, daktyloskopické stopy, a pod.

Pri vyšetrovaní trestných činov v rámci organizovaného zločinu je potrebné vyšetriť všetky čiastkové trestné činy a následne ich prepojiť na organizovanú trestnú činnosť. Ekonomická trestná činnosť sa najčastejšie dostáva do popredia na základe podnetov od kontrolných a revízných orgánov, daňových a colných úradov, prípadne sú výsledkom dlhodobejšieho rozpracovávania indikátorov ekonomickej trestnej činnosti špeciálnymi policajnými službami. Pri vyšetrovaní ekonomickej kriminality je potrebné sa zamerať na obhliadku miesta činu, listín, dokumentov a vecí, na domové a iné prehliadky. Vyšetrovateľ sa zúčastňuje na obhliadke miesta činu, väčšinou však obhliadku nevykonáva. Taktika vykonania obhliadky miesta činu vychádza z poznania spôsobu spáchania ekonomickej trestnej činnosti. Vo väčšine prípadov ekonomickej trestnej činnosti obhliadka miesta činu neprichádza do úvahy predovšetkým z toho dôvodu, že nie je možné jednoznačne lokalizovať miesto činu, nakoľko spôsob páchania charakterizuje viaceré čiastkové operácie páchatel'ov v smere od počiatočnej aktivity k finálnej realizácii zločineckého zámeru vo forme nezákonných ziskov.⁶⁶

Zámerom obhliadky je zaistenie listinných dôkazov, ako aj technických prostriedkov, ktoré páchatel' použil pri páchaní trestnej činnosti. Na tieto dôkazy sa aplikujú kriminalistické metódy, na základe ktorých sa overuje pravosť získaných dokumentov, dôkazov.

Cieľom domovej prehliadky je nájdenie a zaistenie materiálnych a finančných hodnôt, ktoré sú výsledkom páchania ekonomickej kriminality. Pri domovej prehliadke je dôležité aj nájdenie a zaistenie písomných dokladov, ktoré svedčia o trestnej činnosti.

Na základe získaných dôkazov, vyšetrovateľ vytýči vyšetrovacie verzie o osobe páchatel'a, ktorého zistenie je nevyhnutým predpokladom k náležitému vyšetreniu trestnej činnosti. Základné vyšetrovacie verzie v prípadoch objasňovania ekonomickej trestnej činnosti sa vytyčujú najmä o spôsobe spáchania a utajovania, o rozsahu páchatel'ovej trestnej činnosti a o možných spolupáchateľoch. Na preverenie základných vyšetrovacích verzií si vyšetrovateľ zaobstaráva potrebné podklady a nevyhnutné vysvetlenia od osôb, organizácií a pod. V rámci uvedených úkonov a vysvetlení vyšetrovateľ aplikuje

⁶⁶ ŠIMOVČEK, I. a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. s. 310-311.

predovšetkým kriminalistické metódy ako výsluch, konfrontácia a rekognícia. Vyšetrovateľ ďalej vyžaduje rôzne odborné vyjadrenia a vykonanie kriminalistických a forenzných expertíz. Vo vyšetrovaní ekonomickej trestnej činnosti sa uplatnia predovšetkým tovaroznalecké expertízy a expertízy.⁶⁷ Záverečná etapa vyšetrovania je charakteristická vyhodnotením získaných dôkazov a vydaním meritórneho rozhodnutia vo veci.

Do vyšetrovania organizovaného zločinu zaraďujeme aj majetkovú trestnú činnosť, ktorú tvoria predovšetkým krádež, sprenevera, neoprávnené užívanie cudzej veci, zatajenie veci, neoprávnené vyrobenie a používanie elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty.

Vyšetrovanie majetkovej kriminality vychádza z kvality získaných informácií o trestnom čine. Najčastejším podnetom na vyšetrovanie je oznámenie poškodeného, oznámenie očitých svedkov, prípadne vyrušenie páchatel'a pri trestnom čine. Rovnako ako pri ekonomickej kriminalite, aj pri majetkovej kriminalite je častým podnet k vyšetrovaniu výsledkom operatívneho rozpracovania indikátorov majetkovej trestnej činnosti špeciálnymi službami polície. Na začiatku vyšetrovania prichádzajú do úvahy kriminalistické metódy ako výsluch oznamovateľa, prípadne poškodeného, obhliadka miesta činu, výsluch svedkov (ak nejaký sú), kriminalistické expertízy vychádzajúce zo zistených a zaistených stôp na mieste činu.

Na základe získaných kriminalisticky relevantných informácií je potrebné vytýčiť vyšetrovacie verzie, ktoré budú smerovať k objasneniu trestného činu a identifikácie páchatel'a trestného činu. Z týchto verzií vychádza základný plán vyšetrovania obsahujúci vyšetrovacie a iné úkony smerujúce k previerke týchto verzií. V rámci rozhodovania subjektu kriminalistického objasňovania sa využívajú kriminalistické odporúčania zamerané na analýzu výsledkov vyšetrovania z hľadiska vyporiadania sa so všetkými vytýčenými verziami. Po preverení všetkých vyšetrovacích verzií dochádza k vydaniu niektorého z meritórneho rozhodnutia vyšetrovateľa.⁶⁸

Vyšetrovateľ sa podieľa na prevencii majetkovej trestnej činnosti tým, že na základe zistených determinujúcich faktorov konkrétneho spôsobu páchania a utajovania objasňovanej krádeže signalizuje zodpovedným subjektom možnosti zabránenia páchania a utajovania majetkovej trestnej činnosti analogickým spôsobom v budúcnosti. Okrem

⁶⁷ ŠIMOVICEK, I. a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. s. 310-311.

⁶⁸ Tamtiež, s. 333.

prevencie v konkrétnych prípadoch vyšetrovateľ plní signalizačnú funkciu v rámci súčinnosti (medzi policajnými útvarmi) a v rámci spolupráce (mimo polície). Upozorňuje ostatné zainteresované subjekty na zistené nové spôsoby páchania a utajovania majetkovej trestnej činnosti a na možnosti zabezpečenia objektov a vecí pred útokmi zo strany páchatel'ov, ako aj na osoby so sklonsmi k recidíve majetkovej trestnej činnosti a pod.⁶⁹

⁶⁹ ŠIMOVČEK, I. a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. s. 336.

3 MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA UPLATŇOVANÁ V RÁMCI VYŠETROVANIA ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU

3.1 Spolupráca a súčinnosť pri vyšetrovaní

Pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestnej činnosti páchanej v rámci organizovanej kriminality je potrebná súčinnosť všetkých zainteresovaných zložiek Policajného zboru. Na vyšetrovaní sa podieľajú predovšetkým špecialisti Policajného zboru a pracovníci operatívnych zložiek Policajného zboru. Ďalej príslušníci služby poriadkovej polície, ktorí plnia úlohy pri zabezpečovaní poriadku a bezpečnosti osôb pri vykonávaní procesných úkonov, napr. pri domovej prehliadke alebo prehliadke iných priestorov. Nevyhnutnou pri vyšetrovaní je spolupráca s pracovníkmi kriminalisticko – expertízneho ústavu, ktorý vykonávajú potrebné expertízy na odhalenie páchatel'ov trestnej činnosti.

Pri vyšetrovaní je potrebná spolupráca Policajného zboru s prokuratúrou, súdmi, kontrolnými orgánmi, odbornými orgánmi ale aj so záujmovými združeniami občanov. *„Súčinnosťou rozumieme spoločnú, koordinovanú a navzájom zladenú činnosť útvarov Policajného zboru a policajtov služieb Policajného zboru zaradených v týchto útvaroch realizovanú na základe právnych predpisov. Je to vyjadrené spoločné úsilie pri odhaľovaní, objasňovaní, vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní a predchádzaní trestnej činnosti, pri ktorej každý policajt využíva svoje špecifické formy, metódy a prostriedky k dosiahnutiu spoločného cieľa optimálnou cestou, pri plnení úloh Policajného zboru v boji proti trestnej a inej protispoločenskej činnosti.“*⁷⁰

Veľmi dôležitá je aj spolupráca vyšetrovateľa na medzinárodnej úrovni s Interpolom a Europolom.⁷¹

3.2 Zriaďovanie a činnosť špecializovaných tímov

Zriaďovanie a činnosť špecializovaných tímov alebo tzv. metóda tímového vyšetrovania sa využíva predovšetkým pri vyšetrovaní trestnej činnosti s množstvom skutkov alebo s väčším počtom páchatel'ov. Tímové vyšetrovanie sa vyžaduje aj

⁷⁰ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*, Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 79.

⁷¹ VIKTORYOVÁ, J. – BLATNICKÝ, J. *Dokazovanie trestných činov*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2008. s. 22.

v prípadoch, keď ide o trestnú činnosť, vyšetrovanie ktorej si vyžaduje taktickú náročnosť, alebo je mimoriadny spoločenský záujem na rýchlom vyšetrení trestnej činnosti.⁷²

Pri tímovom vyšetrovaní je potreba iniciatívnosti každého člena pri plnení jednotlivých úloh a pri vykonávaní vyšetrovacích úkonov. Tímové vyšetrovanie môžeme charakterizovať ako riadenú, organizovanú a koordinovanú cieľavedomú činnosť väčšieho počtu príslušníkov polície.

Pri vyšetrovaní trestnej činnosti páchanej v rámci organizovaného zločinu dochádza k zriaďovaniu špecializovaného tímu, nakoľko odhaľovanie a zisťovanie páchatel'ov a vyšetrovanie je náročnejšie a žiada si značné úsilie, pričom nie je možné vykonať vyšetrovanie bežnými formami alebo prostriedkami. Tento špecializovaný tím (ďalej len „tím“) možno zriadiť najmä pri výskyte trestnej činnosti páchanej organizovanou skupinou alebo v prípade založenia, zosnovania alebo podporovania zločineckej skupiny alebo založenia, zosnovania alebo podporovania teroristickej skupiny, ktorej odhaľovanie, zisťovanie páchatel'ov a vyšetrovanie je vzhľadom na jej rozsah a spôsob vykonania mimoriadne náročné, vyžiada si značné úsilie a nie je možné ho vykonať bežnými formami alebo prostriedkami.

Tímy sú zriaďované na základe príkazu prezidenta Policajného zboru, ktorý zároveň aj dáva príkaz na ukončenie ich činnosti. Policajti, ktorí sú členmi špecializovaného tímu nie sú poverovaní plnením iných úloh. Následne po zriadení špecializovaného tímu, určí príslušný policajný funkcionár zloženie tímu, určí vedúceho tímu, jeho zástupcu, ako aj organizáciu a zásady jeho činnosti.⁷³ Pri vyšetrovaní trestnej činnosti páchanej v rámci organizovaného zločinu pracuje špecializovaný tím najčastejšie v zložení: vedúci tímu, zástupca vedúceho tímu, vedúci skupín, analytická skupina, vyšetrovacía skupina, operatívna skupina.

Vedúcim špecializovaného tímu je vyšetrovateľ Policajného zboru, ktorý má skúsenosti s organizáciou a riadením práce v Policajnom zbore, pričom musí mať odborné predpoklady a dobré skúsenosti s problematikou organizovaného zločinu.

Zástupcom vedúceho tímu je policajt kriminálnej polície Policajného zboru, ktorý je podriadený vedúcemu špecializovaného tímu a zastupuje ho v čase neprítomnosti, a plní úlohy podľa jeho pokynov.

⁷² VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 66.

⁷³ Tamtiež, s. 67.

Každá zo skupín má svojho vedúceho, ktorý organizuje jej činnosť, vykonáva čiastkové plány a ukladá konkrétne úlohy členom skupiny, a zároveň kontroluje ich plnenie.

Analytická skupina sústreďuje a vyhodnocuje písomné materiály, informácie a výsledky činnosti skupín s cieľom koordinácie odhaľovania, objasňovania a vyšetrovania trestnej činnosti; po vyhodnotení základných údajov spracováva plán vyšetrovania, ktorý priebežne dopĺňa. Cieľom tohto plánu je zabezpečenie koordinácie činnosti celého tímu a komplexnosť jeho práce.

Dôležitú funkciu v rámci špecializovaného tímu predstavuje vyšetrovacia skupina. Ide o základnú, neoddeliteľnú súčasť špecializovaného tímu. Úlohou vyšetrovacej skupiny je plnenie procesno-právnych úkonov a činností pri vyšetrovaní závažných trestných činov alebo udalostí v súlade s Trestným poriadkom, pričom musia byť dodržané základné zásady trestného konania. Hlavnou úlohou vyšetrovacej skupiny je vykonávanie všetkých procesno-právnych úkonov, ako sú vykonávanie výsluchov svedkov, poškodených, obvinených a ďalších osôb (napríklad znalcov), vyžadovanie expertíz, znaleckých posudkov a pod. Za zákonnosť jednotlivých vyšetrovacích úkonov a rozhodnutí zodpovedá vyšetrovateľ, ktorý ich vykonáva.

„Operatívna skupina zisťuje a zhromažďuje informácie o odhaľovanej trestnej činnosti, o potenciálnom páchatelovi, o vyšetrovaní trestnej činnosti s cieľom objasnenia príčin a zistenia páchatel'a za využitia prostriedkov operatívno-pátracej činnosti a informačno-technických prostriedkov.“⁷⁴ Ide o najpočetnejšiu skupinu, v ktorej majú zastúpenie predovšetkým policajti služby kriminálnej polície Policajného zboru. Jej členovia by mali každú získanú informáciu posúdiť, navrhnúť ďalšie opatrenia (výsluchom, zaistením vecí, vykonaním domovej prehliadky, a pod.). Dôležitou úlohou operatívnej skupiny je previerka podozrivých alebo obvinených a previerka poznatkov.

V súvislosti s cezhraničnou spoluprácou je potrebné spomenúť aj činnosť spoločných vyšetrovacích tímov⁷⁵, ktoré predstavujú osobitnú formu justičnej spolupráce medzi štátmi. Spoločný vyšetrovací tím je skupina osôb zložená z orgánov činných v trestnom konaní, ktorá vzniká na základe dohody dvoch alebo viacerých štátov na vymedzený účel a určenú dobu trvania. Hlavné výhody ich vytvorenia ako špecifickej formy právnej pomoci spočívajú v možnostiach:

⁷⁴ VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. s. 69.

⁷⁵ Bližšie pozri : § 10 ods. 9 Trestného poriadku.

- zdieľania informácií priamo medzi zúčastnenými štátmi bez potreby žiadať o právnu pomoc v jednotlivých prípadoch,
- žiadania o vykonanie úkonov v rámci vyšetrovania priamo medzi zúčastnenými štátmi bez potreby podávania formálnych žiadostí o právnu pomoc a to vrátane žiadostí zahŕňajúcich donucujúce opatrenia,
- účasti pre členov vyšetrovacieho tímu na domových prehliadkach, výsluchoch svedkov a pod., čo napríklad napomáha prekonávať jazykovú bariéru,
- koordinácie vzájomného úsilia vo vyšetrovaní a neformálnej výmeny informácií o špecializovaných poznatkoch vo vyšetrovaní.

Spoločný vyšetrovací tím možno vytvoriť ak sa v rámci prebiehajúceho vyšetrovania javí byť potrebné vykonať osobitne náročné procesné úkony súvisiace s inými štátmi, alebo ak viacero štátov vykonáva vyšetrovanie trestnej činnosti, ktorého povaha si vyžaduje potrebu koordinovaného a zosúladeného postupu zúčastnených krajín.

Vytvorenie spoločného vyšetrovacieho tímu bude spravidla prichádzať do úvahy pri vyšetrovaní najzávažnejších foriem trestnej činnosti, no vzhľadom na svoje výhody môže byť vytvorený i pri vyšetrovaní menej závažnej trestnej činnosti. Jeho vytvorením sa môže nielen uľahčiť spolupráca vo vyšetrovaní danej trestnej veci, naviac môže spolupráca medzi členmi spoločného vyšetrovacieho tímu napomôcť získavaniu skúseností, ktoré bude možné využiť pri vytváraní ďalších tímov vo vyšetrovaní práve najzávažnejších foriem trestnej činnosti.⁷⁶

Ako praktické sa ukázalo vytváranie spoločných vyšetrovacích tímov v oblastiach vyšetrovania drogovej trestnej činnosti, kde je od počiatku známe, že pôvod drog je iný než miesto ich predaja. Rovnako napomohlo vytvorenie spoločného vyšetrovacieho tímu vo vyšetrovaní trestnej činnosti spojenej s terorizmom, keď sa podľa zistených informácií miesto plánovaného teroristického útoku odlišuje od miesta získavania poznatkov o takomto útoku.⁷⁷

3.3 Spolupráca prostredníctvom Interpolu a Europolu

Národná ústredňa Interpol je útvarom, ktorý vznikol po prijatí Slovenskej republiky za 170. člena Medzinárodnej organizácie kriminálnej polície (INTERPOL) v Arube

⁷⁶ Bližšie pozri : Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch (2002/465/SVV). Toto rozhodnutie bolo transponované do právneho poriadku SR zákonom č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v ustanovení § 10 ods. 9.

⁷⁷ Dostupné na internete: <http://www.genpro.gov.sk/vdoc/10201/spolocne-vysetrovacie-timy-2bd.html?gotext=1>. [cit. 2014-01-22].

(Holandské Antily) v roku. 1993. Jeho hlavnou úlohou je podľa medzinárodného štatútu organizácie zabezpečiť efektívnej medzinárodnej výmeny kriminálnych informácií za účelom podpory objasňovania a prevencie kriminálnej trestnej činnosti. Na národnej úrovni funguje Národná ústredňa Interpol (ďalej len „NÚI“), ktorá plní funkciu styčného prvku medzi operatívnymi aktivitami útvarov rozličných policajných služieb, kedykoľvek tieto aktivity obsahujú medzinárodný prvok.⁷⁸

Ústredňa Interpolu zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu v celosvetovom rozsahu v rámci členských krajín Medzinárodnej organizácie kriminálnej polície. Vo svojej činnosti NÚI úzko spolupracuje s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky najmä v oblasti vykonávania právnej pomoci pre zahraničné policajné a justičné zložky, ako aj pri realizácii extradícií hľadaných osôb. NÚI spolupracuje i s Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky, colným riaditeľstvom, zborom väzenskej a justičnej služby, ďalšími orgánmi štátnej správy, ako i oznamovacími prostriedkami.⁷⁹

NÚI okrem toho slúži ako iniciátor v prípadoch činností majúcich charakter právnej pomoci, napr. žiadosti o spoluprácu, vedúce k zadržaniu osoby s následnou extradíciou (vydaním). Aj keď táto činnosť obvykle patrí do kompetencie justičných orgánov, množstvo dohovorov, medzi inými aj Európsky dohovor o vydávaní, povoľuje v prípade naliehavosti využívať kanály Interpolu.

V rámci medzinárodnej spolupráce je do budúcnosti cieľom Slovenskej republiky spolupracovať na medzinárodnej úrovni s policajnými zbormi štátov Európskej únie, najmä s krajinami V4, ktoré sa svojou činnosťou aktívne podieľajú na potláčaní organizovaného zločinu, aj za účelom vzájomnej výmeny informácií v tejto oblasti.

Európsky policajný úrad Europol bol vytvorený na základe Maastrichtskej zmluvy. Jeho cieľom je poskytovať občanom vysokú úroveň vnútornej bezpečnosti v rámci oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.⁸⁰ Europol je organizáciou Európskej únie. Jeho poslaním je prispieť k uplatňovaniu zákonov Európskej únie a pôsobiť proti organizovanému zločinu s dôrazom na zločinecké organizácie. Jeho cieľom je zlepšovať spoluprácu medzi kompetentnými orgánmi členských štátov pri prevencii a boji proti

⁷⁸ Pojem interpol [online]. Dostupné na internete: <http://interpol.sk/> [cit. 2014-01-22].

⁷⁹ Národná ústredňa Interpol [online]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/?narodna-ustredna-interpol> [cit. 2014-01-22].

⁸⁰ Európsky policajný úrad [online]. Dostupné na internete: <http://www.europa.europa.eu/europol> [cit. 2014-01-22].

závažnej medzinárodnej organizovanej trestnej činnosti. Slovenská republika sa stala plnoprávnym členom Europolu dňa 1. septembra 2004.

Národná ústredňa Europol Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru (ďalej len „NÚE“) je pracoviskom zriadeným v rámci plnenia integračných záväzkov Slovenskej republiky, ako základný predpoklad pre vykonávanie priamej operatívnej spolupráce s ústredím Europolu, členskými štátmi Europolu a ďalšími subjektmi spolupracujúcimi s Europolom.

NÚE plní úlohy pri potláčaní organizovanej trestnej činnosti a prevencii v oblasti terorizmu, nelegálneho obchodu so zbraňami, s drogami, organizovaného prevádzachstva, obchodovania s ľuďmi, falšovania peňazí a iných platobných prostriedkov, nezákonného obchodu s kradnutými motorovými vozidlami, legalizácie ziskov plynúcich z týchto druhov trestnej činnosti a ďalšej závažnej trestnej činnosti.⁸¹

Pri zbieraní praktických skúseností sa široko využívajú poznatky získané z ústredia Europolu a z členských štátov Európskej únie, ale aj výmenou informácií s tretími krajinami a kandidátskymi krajinami a medzinárodnými organizáciami.

3.4 Postavenie špeciálnych jednotiek Policajného zboru v boji proti organizovanému zločinu

Na území Slovenskej republiky pôsobia špeciálne jednotky na boj s organizovanou kriminalitou. Medzi tieto špeciálne jednotky patria útvar osobitného určenia Prezídia Policajného zboru⁸², ktorý má v rámci organizovaného zločinu za úlohu vykonávať služobné zákroky proti teroristom, únoscom osôb a dopravných prostriedkov, proti nebezpečným páchatelom organizovanej trestnej činnosti a páchatelom úmyselných obzvlášť závažných trestných činov.⁸³

Ďalšou špeciálnou jednotkou je zásahová skupina Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru (ďalej len “NAKA”). Táto špeciálna zásahová skupina za použitia spravodajských metód vykonáva operatívno-pátraciu činnosť, získava,

⁸¹ Národná ústredňa Europol [online]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/?europol> [cit. 2014-01-22].

⁸² Útvar osobitného určenia Prezídia Policajného zboru bol vytvorený tak, aby jeho sily mohli okamžite a samostatne operovať. Pôsobnosť útvaru je na území celej Slovenskej republiky. Kompetencie a úlohy útvaru sú dané zákonom NR SR č.171/1993 Z.z. o Policajnom zbore, osobitnými predpismi, ako aj internými predpismi vydanými v pôsobnosti MV SR, kde sú presne vymedzené prípady, kedy a na aké účely je možné tento útvar nasadiť. Veliteľ útvaru osobitného určenia priamo riadi prezident PZ.

⁸³ Útvar osobitného určenia (Dostupné na internete: <http://www.specialunits.sk/utvar-osobitneho-urcenia-prezidia-policajneho-zboru/>) [cit. 2014-01-22].

zhromažďuje, vyhodnocuje a analyzuje informácie, ktoré slúžia na odhalenie, zdokumentovania, vyšetrovanie a zisťovanie páchatel'ov trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu. Národná kriminálna agentúra zabraňuje trestnej činnosti organizovaných a zločineckých skupín vykonávaním operatívno-pátracej činnosti a rozkladných opatrení.⁸⁴

NAKA úzko spolupracuje nielen s útvarom osobitného určenia ale aj s pohotovostnými policajnými útvarmi. Úlohou tejto skupiny je vykonávanie zásahov proti páchatel'om obzvlášť závažnej trestnej činnosti, pričom jej zásahy sú vykonávané pod jednotným velením s použitím špeciálnej výzbroje. V roku 2005 vykonala zásahová skupina NAKA 76 služobných zákrokov zameraných hlavne na zadržanie páchatel'ov obzvlášť závažnej trestnej činnosti.⁸⁵

Dňa 23. októbra 2013 Európsky parlament v akčnom pláne Európskej únie na obdobie rokov 2014 až 2019 navrhol opatrenia na boj proti organizovanému zločinu, korupcii a praniu špinavých peňazí. Poslanci Európskeho parlamentu sa zhodli na tom, že subjekty, ktoré boli právoplatne odsúdené za organizovanú trestnú činnosť by v rámci Európskej únie mali byť vylúčené z účasti na verejných zákazkách, a aby im bola vylúčená možnosť uchádzať sa o verejnú funkciu, prípadne ju zastávať. Podľa poslancov Európskeho parlamentu by mala byť zriadená nová funkcia, nový úrad, a to Európsky verejný žalobca, ktorý by mal za úlohu koordinovať národné vyšetrovanie a boj so zločinmi proti finančným záujmom Európskej únie. Na pôde Európskeho parlamentu prišlo k zhode, že najúčinnším prostriedkom proti aktivitám zločineckým skupinám je zrušenie bankového tajomstva a odstránenie daňových rajov z Európskej únie.

Ďalším významným bodom rokovania bolo zastavenie obchodovania s ľuďmi. Obchodovanie s ľuďmi prináša každoročné zisky v odhadovanej výške 25 miliárd eur, ktoré sa týka všetkých členských krajín Európskej únie. Medzinárodné organizácie práce odhadujú celkový počet osôb nútených k práci v rámci Európskej únie na 880 tisíc, z nich 270 tisíc predstavujú obeť sexuálneho vykorisťovania. Nasledujúcim dôležitým krokom

⁸⁴ Rozkladným opatrením sa rozumie opatrenie zamerané na zastavenie alebo výrazné obmedzenie páchania trestnej činnosti organizovanej skupiny, zločineckej skupiny alebo teroristickej skupiny zamerané na zabránenie ohrozenia života, zdravia a majetku, smerujúce k zdržaniu finančných prevodov, trestnému stíhaniu jednotlivých členov skupiny, zrušeniu živnostenského oprávnenia, výmazu fyzickej osoby alebo právnickej osoby z obchodného registra alebo odobratiu koncesie, k preukázaniu inej trestnej činnosti a zaisteniu majetkového prospechu z nepoctivých zdrojov.

⁸⁵ Zásahová skupina NAKA (Dostupné na internete : <http://www.specialunits.sk/zasahova-skupina-naka/>) [cit. 2014-01-22].

bude prijatie rozhodnutia o jednotnej právnej definícii organizovanej trestnej činnosti. Podľa údajov Europolu sa počet medzinárodných zločineckých organizácií pôsobiacich v Európskej únii v roku 2013 odhadoval na 3 600, pričom 70 % má členov z rôznych krajín.⁸⁶

Ťažkou úlohou v spoločnosti je snaha predchádzaniu organizovanej kriminalite. Pri jej predchádzaní je dôležitý stav verejného života v spoločnosti, voľný prístup k informáciám, sloboda tlače, boj s korupciou v štátnych orgánoch a podobne. „*Dôležité je predovšetkým zabrániť infiltrácií organizovaného zločinu do politického a hospodárskeho života spoločnosti.*“⁸⁷ Dôležitý význam pri predchádzaní majú opatrenia, ktorými sa znižujú negatívne javy v spoločnosti, ako napríklad eliminácia prostitúcie, pouličného násilia, znižovanie spotreby alkoholu, iných návykových látok a pod.

⁸⁶ MIHÁLIKOVÁ-MELLAK, S. *Boj proti organizovanému zločinu, korupcii a praniu špinavých peňazí.* (Dostupné na internete: <http://www.gemerland.sk/?p=42871>) [cit. 2014-02-03].

⁸⁷ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie.* Praha : Eurolex Bohemia, 2001. s. 327.

4 KONKRÉTNE PRÍPADY ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU

4.1 „Fantómová“ preprava tovaru

V posledných rokoch sa v stredoeurópskom regióne, hlavne v postkomunistických krajinách rozšíril nový druh páchania trestnej činnosti, ktorá je nazývaná ako „Fantómová“ kamiónová preprava. Ide o určitý druh podvodného konania. Kamiónová preprava je častý druh dopravy, ide o prepravu určitej komodity na nákladnom motorovom vozidle, v našom prípade v európskom priestore.

Problematika „Fantómovej“ kamiónovej prepravy sa dostala do popredia približne v roku 2008. Informácie o tejto problematike získavali a vyhodnocovali operatívni pracovníci špecializovaného útvaru, ktorý v minulosti fungoval pod vedením Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru. Pracovným zadáním tohto útvaru bolo vyšetrovanie organizovanej trestnej činnosti, respektíve vyšetrovanie trestnej činnosti spáchanej prostredníctvom zločineckých skupín.

V minulosti tejto problematike nebola venovaná prílišná pozornosť z dôvodu, že bola považovaná za „bežnú“ trestnú činnosť majetkového charakteru. Problém tzv. „Fantómovej“ prepravy sa dostával čoraz viac do popredia, čo vyústilo do stretnutia pracovníkov kriminálnej polície viacerých krajín. Stretnutie iniciovali policajti Spolkovej republiky Nemecka najmä z dôvodu, že práve na území Nemecka bolo najviac postihnutých spoločností týmto novým druhom trestnej činnosti. Stretnutie sa konalo v Bratislave v Centrálnej ústredni Interpolu. Interpol zorganizoval a oslovil jednotlivé zložky polície „postihnutých“ krajín, ktoré sa danou problematikou vo svojich štátoch venovali. Pracovníci z nemecky hovoriacich krajín, t.j. z Rakúska a Nemecka, sa na stretnutie pripravili najserióznejšie. Na stretnutí prezentovali štruktúru podozrivých osôb a spoločností, ktoré mali stáť za touto trestnou činnosťou. Taktiež poskytli aj východiská pre ďalšie úspešné monitorovanie tejto trestnej činnosti, ktoré by následne vyústilo aj do úspešného vyšetrovania. Ako už bolo vyššie spomenuté, Nemecko bolo touto trestnou činnosťou najviac postihnuté, pričom práve Slovenská republika bola a do súčasnosti aj je domovom väčšiny firiem a osôb, ktoré stoja za samotnou trestnou činnosťou. Nutnosťou a teda aj želaným výsledkom tejto schôdzky, konanej na medzinárodnej úrovni, bolo najmä vytvorenie medzinárodných vyšetrovacích tímov.

Cieľom týchto vyšetrovacích tímov má byť procesne vyšetriť a obžalovať páchatel'ov tejto trestnej činnosti. Potreba a nutnosť zriadenia medzinárodných vyšetrovacích tímov je

v tom, že nie je možné vyšetovanie trestnej činnosti páchanej na rôznych územiach a obžalovanie páchatel'ov týchto trestných činov, nakoľko svoju činnosť vykonávajú najmä v zahraničí a nie len vo svojom domovskom štáte.

Pre lepšie pochopenie problematiky vyšetovania trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu je potrebné popísať ako takáto organizovaná skupina funguje, aké prostriedky a metódy požíva, ktoré sú nevyhnuté na úspešne dokončenie konkrétnej trestnej činnosti. Uvedená organizovaná skupina pracuje s dlhodobejším horizontom vrátenia zisku. Počiatočné náklady organizovanej skupiny sú značné a na spustenie akcie je potrebný určitý kapitál.

Na začiatku podvodu „Fantómovej“ nákladnej dopravy stojí osoba, ktorá má znalosti najmä v medzinárodnej nákladnej automobilovej preprave. Spôsob získavania zákaziek na prepravu funguje prostredníctvom špedičných spoločností. Tieto spoločnosti evidujú zoznamy firiem, ktoré sa zaoberajú nákladnou prepravou, a ktoré majú v úmysle nejakú prepravu získať. Spoločnosť, ktorá sa snaží získať prepravu, sa prostredníctvom vyššie spomenutých špedičných spoločností prihlási ako záujemca o vykonanie takejto prepravy. Špedičná spoločnosť osloví konkrétnu spoločnosť, pomenuje jej podmienky, za ktorých, akú komoditu, z akej krajiny a na aké presne určené miesto je potrebné dopraviť. Veľmi dôležitou informáciou pre takýchto podvodných prepravcov je práve lukratívnosť prevážaného tovaru. Osoby stojace za touto spoločnosťou sa snažia dostať k trhovému zaujímavej komodite, ako je napríklad elektrotechnika, medený šrot, ale aj kozmetika a rôzne značkové oblečenie. Osoby, ktoré sa usilujú o získanie zaujímavého tovaru, už majú vopred dohodnutých „svojich“ odberateľov za podstatne nižšiu cenu ako je cena trhov.

Popísanie konkrétneho prípadu

Špedičná spoločnosť osloví spoločnosť, ktorá je prihlásená v registri o získanie prepravy, s tým že má ponuku na prepravu televízorov. Osoby stojace za podvodnou prepravnou spoločnosťou, prostredníctvom ďalších svojich kontaktov oslovia možných odberateľov tohto tovaru. V prípade, že dôjde k výhodnej dohode pre obe strany, prichádza žiadosť z podvodnej spoločnosti na špedičnú spoločnosť, kde táto prejaví záujem o získanie konkrétnej prepravy.

Pre zistenie dopravnej spoločnosti, ktorá sa môže uchádzať o prepravu, je žiaduce popísať spôsob založenia, resp. získavania takýchto spoločností. Osoby stojace za takýmito spoločnosťami sledujú rôzne inzeráty a oslovujú osoby, ktoré sa chcú zbaviť dlhodobo

pôsobiacich spoločností zaoberajúcimi sa takouto prepravou. Dôvodom takéhoto konania je, že spoločnosť, ktorá má určitú históriu je dôveryhodnejšia ako novozaložená spoločnosť z dôvodu získavania zákaziek. Po dohode o predaji spoločnosti, je táto spoločnosť oficiálne napísaná na „bieleho koňa“. Zväčša ide o asociála, ktorý je ochotný na seba prepísať rôzne spoločnosti za pár desiatok eur. Následne si táto spoločnosť s novým konateľom prenajme miestnosť, kde je zavedená pevná telefonická linka s faxom.

Nasleduje fáza prihlásenia spoločnosti do registra získavania zákaziek na vykonanie prepravy. Po zadaní zákazky špedičná spoločnosť pristúpi k overeniu existencie spoločnosti. Overovanie prebieha tak, že sa kontaktuje osoba - pracovník tejto spoločnosti, ktorý potvrdí existenciu spoločnosti, ako aj zadanie zákazky, ktorá sa bude v najbližšom čase realizovať.

Na úspešné vykonanie tejto prepravy musí byť táto akcia vopred dobre logisticky zvládnutá. Príprava spočíva najskôr v zadovážení falošných dokladov, ktorými sa budú preukazovať vodiči, šoféri tejto spoločnosti pri nakladaní tovaru. Občianske preukazy sú opatrené fotkami osôb, ktoré vykonávajú prácu šoférov, ktorý sú ale dostatočne „zamaskovaní“. Tieto doklady sú však vystavené na osoby, ktoré v skutočnosti neexistujú. Taktiež sú vopred pripravené falošné doklady od vozidiel vrátane poznávacích značiek áut, ktoré budú prepravu vykonávať.

Doklady od vozidiel a občianske preukazy sú vyrábané profesionálmi, ktorí sa touto činnosťou zaoberajú dlhé roky, nakoľko na ich vyhotovenie používajú materiály, ktoré používa aj Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky na výrobu originálnych dokumentov.

Členovia tejto organizovanej skupiny zabezpečia osoby, ktoré vykonávajú samotnú prácu šoférov na nákladnom vozidle a ktorí už vopred vedia, že pôjde o podvodnú prepravu, nakoľko budú počas transportu tovaru používať falošné doklady. V minulosti si takéto skupiny najímali aj vodičov, ktorí nevedeli že ide o podvodné prepravy, a potom sa častokrát stávalo, že zostali pri zadržaní prekvapení a objektívne ani nevedeli, že sú účastníkmi takýchto podvodných prepráv.

Po zabezpečení falošných dokladov prichádza k prenájmu vozidiel, nakoľko takáto spoločnosť nemá ani vozidlá, na ktorých by samotnú prepravu vykonala. Spoločnosti, ktoré dávajú do prenájmu vozidlá nemajú ani tušenie, na čo budú ich vozidlá použité.

Po inštrukcii vodiča, sa tento vydáva na cestu. Jeho cieľovou stanicou je väčšinou územie Nemecka alebo Rakúska, kde dochádza k naloženiu tovaru. Vodič má pri sebe doklady (pravý občiansky preukaz a pravé doklady od vozidla, aj s príslušnými poznávacími značkami), ďalej dokumenty, ktoré ho oprávňujú vykonať naloženie

konkrétneho tovaru, ktorý jeho spoločnosť získala prostredníctvom špedičnej firmy ale aj falošné doklady a značky. Počas cesty do cieľovej stanice naloženia tovaru, sa šofér pri náhodnej kontrole preukazuje pravými dokladmi jeho osoby, aj dokladmi od vozidla. Pred vstupom do miesta naloženia tovaru (samozrejme v dostatočnej vzdialenosti niekoľkých kilometrov od vstupu do miesta nakladania tovaru) si šofér vozidla vymení poznávacie značky na aute a s tým aj príslušné doklady od vozidla. Dostatočne sa zamaskuje (nasadí si okuliare, parochňu, prípadne použije iné maskujúce doplnky), aby jeho podobizeň bola v súlade s fotografiou na občianskom preukaze, vyrobeným výhradne za týmto účelom. Po tom ako vozidlo vojde do podniku, kde príde k naloženiu tovaru, vodič pri kontrole totožnosti predloží falošný občiansky preukaz a falošné doklady od vozidla. Tu dôjde k samotnému naloženiu tovaru. V mieste naloženia tovaru je falošný občiansky preukaz ofotografovaný a založený do evidencie, pričom podotýkam, že takáto kontrola bola nariadená práve za účelom odhaľovania podvodnej prepravy, nakoľko v minulosti bolo potrebné predložiť len príslušné doklady oprávňujúce vykonať prepravu na určitom vozidle. Po naložení tovaru a zosnímaním predložených falošných dokladov, vozidlo s tovarom opúšťa miesto nakládky.

Opäť sa opakuje podobný scenár, že vodič v dostatočnej vzdialenosti od miesta naloženia tovaru, vymení falošnú poznávaciu značku vozidla za pravú, a taktiež si odstráni maskovanie a pokračuje ďalej v ceste pod svojou identitou a s pravými dokladmi a poznávacími značkami.

Toto sa deje za účelom možnej policajnej kontroly, po ceste späť do cieľovej stanice. V prípade, že by prišlo k náhodnej policajnej kontrole, šofér sa preukáže pravými dokladmi, dokladmi od vozidla ako aj listinami oprávňujúcimi prevážať konkrétny tovar. Následne však vozidlo, ktoré má prísť do cieľovej stanice, v ktorej má prísť k odovzdaniu tovaru, vozidlo zmení smer jazdy a mieri už na miesto, ktoré je vopred dohodnuté s kupcom dovážaného tovaru.

Tovar, väčšinou ide o medený šrot, končí na čiernom trhu v Maďarsku, kde sa následne spotrebuje na výrobu medených kotlíkov. Po vyložení tovaru sa vozidlo vráti späť k prenajímateľovi. Firma, ktorá mala za účelom svojho podnikania prenajať kanceláriu s telefonickou linkou a faxom na tomto mieste už nesídlí a jediné, čo zostalo po tejto spoločnosti je len „biely kôň“ – asociál, ktorý býva väčšinou v nejakej rómskej osade bez prihlásenia, a ktorého je ťažko niekde zastihnúť.

Čo sa týka vyloženia tovaru na už vopred stanovené miesto, toto sa deje ešte v dobe, kedy má spoločnosť možnosť tento tovar dodať na zmluvne dohodnuté miesto. Teda práca

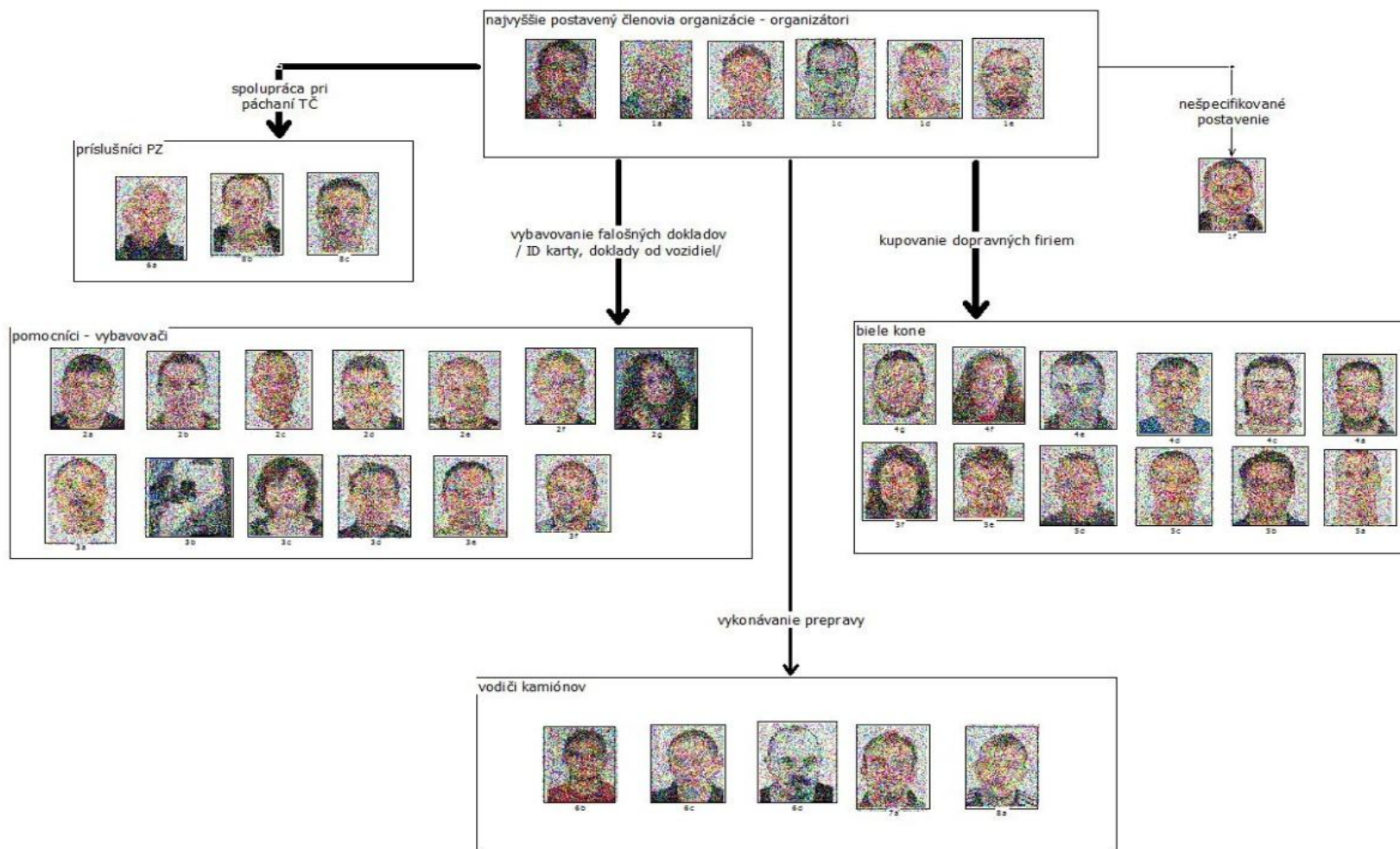
polície je sťažená, pretože poškodená spoločnosť nahlási stratu tovaru až v deň, resp. po tom, čo uplynie lehota na jej dodanie konečnému zákazníkovi. To znamená, že podvodná spoločnosť naloží tovar prvého v mesiaci v Nemecku, a má ho dodať spoločnosti, ktorá sídli na Slovensku do desiateho dňa v mesiaci. Lenže skutočná doba naloženia a transportu do cieľovej stanice trvá len osem dní, z čoho vyplýva, že tovar je už dávno v rukách priekupníkov, a lehota na dodanie tovaru stále ešte neuplynula. Toto dáva dostatočný časový priestor na vyloženie tovaru na novo určené miesto a zahľadenie aj všetkých stôp, ktoré by viedli napríklad k stotožneniu šoféra, nákladného vozidla, resp. k zisteniu miesta vyloženia tovaru. V deň dohodnutej dodávky k dodaniu tovaru nedôjde a kupujúca firma sa dotazuje v špedičnej spoločnosti na dohodnutý tovar. Špedičná spoločnosť kontaktuje firmu, kde došlo k naloženiu tovaru; táto naloženie potvrdí a špedičná spoločnosť ďalej kontaktuje už v neexistujúcej prenajatej kancelárii na neexistujúcom telefóne čísla osoby, ktoré stoja za touto podvodnou prepravou.

Existencia skupín, ktoré sa zaoberajú popísanou podvodnou prepravou pracuje veľmi sofistikovane z dôvodu, že nefunguje ako klasická organizovaná skupina. Obdobných skupín je v regióne západného a južného Slovenska viacero. Tieto skupiny nefungujú uzavreto, ale medzi sebou vzájomne kooperujú a vymieňajú si úlohy, ktoré je potrebné splniť na úspešné dokonanie tejto trestnej činnosti. V rámci regiónu pôsobí viacero osôb, ktoré sa zaoberajú výhradne výrobou falošných dokladov všetkého druhu, osôb, ktoré sa špecializujú na vyhľadávanie a skupovanie existujúcich dopravných spoločností. Taktiež v rámci regiónu pôsobia jednotlivci, ktorí majú dosah, resp. dostatok „bielych koní“, na ktoré sa následne prepisujú nové firmy pripravené na podvodnú prepravu. Okrem toho pôsobia v regióne osoby, ktoré majú na starosti zabezpečovanie nových a „neokukaných“ vodičov ochotných vykonať takúto prepravu.

Jednotlivé skupiny pri pripravovaní konkrétnej prepravy nežiadajú napríklad ani o vyhotovenie falošných dokladov, resp. zabezpečovanie nových spoločností tie isté osoby. Dá sa povedať, že v rámci skupiny, do ktorej patrí niekoľko desiatok ľudí, sa spolčí presne nevyhnutný počet ľudí, ktorí pripraví a vykonajú konkrétnu podvodnú prepravu. Ďalšiu prepravu vykoná iná, menšia skupina, s úplne inými členmi. Nedá sa povedať, že vždy konkrétnu úlohu v skupine vykoná vždy tá istá osoba.

Za účelom lepšieho pochopenia a orientácie prikladám nákres štruktúry takejto organizovanej skupiny (viď. obrázok 1).

Obr. 1 Štruktúra organizovanej skupiny – Fantómová preprava

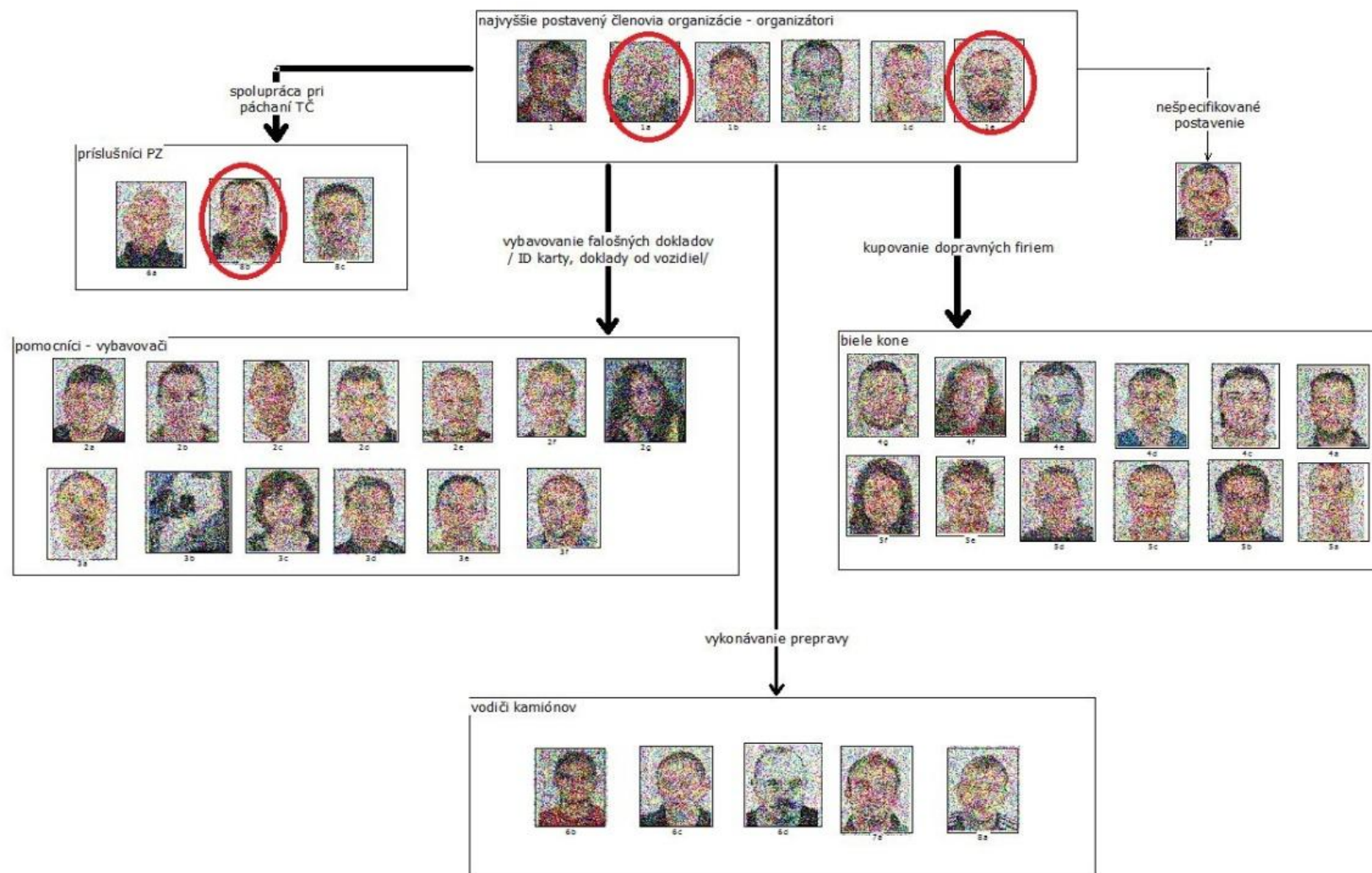

Prípadoch s takýmto scenárom je viacero, no len málokedy sa podarí odhaliť celé pozadie fungovania organizovanej skupiny, ktorá v skutočnosti stojí za jednotlivými prepravami. V minulom roku sa podarilo zdokumentovať viacero prípadov, ktoré sa toho času nachádzajú na rôznych úrovniach súdov.

V roku 2012 Krajský súd v Nitre právoplatne odsúdil časť jednej z organizovaných skupín, pôsobiacej v Nitrianskom kraji, pričom jeden z odsúdených bol v čase zadržania aktívnym policajtom. Dvomi členmi tejto skupiny súd uložil nepodmienečné tresty a bývalý policajt, vzhľadom na svoj predchádzajúci bezúhonný život, vyviazol s podmienečným trestom. Štruktúra tejto skupiny a jeho páchatelia sú znázornené na obrázku 2.

Poškodenou bola nemecká spoločnosť, ktorá podvodnej prepravnej spoločnosti naložila približne 15 ton medeného šrotu, ktorý páchatelia predali a získané finančné prostriedky si zločinecká spoločnosť rozdelila. Celková škoda, ktorá bola tejto spoločnosti spôsobená bola vyčíslená na sumu približne 130 000 €.

Obr. 2 Páchatelia „Fantómovej“ prepravy

4.2 Poisťovacie podvody na úseku dopravných nehôd

Ďalším druhom trestnej činnosti, ktorá je páchaná organizovanou skupinou je trestná činnosť na úseku poisťovacích podvodov. Táto trestná činnosť nie je pre políciu novým druhom. Počiatky takejto trestnej činnosti boli zaznamenané po roku 1989. O pár rokov neskôr začala naberať dnešnú podobu. V tejto časti sa bude snažiť popísať pôsobenie skupiny, ktorá pácha špecifickú formu poisťovacích podvodov na úseku dopravných nehôd.

Jedným z najdôležitejších znakov organizovanej skupiny, ktorá sa zaoberá takýmito poisťovacími podvodmi je, že jej členovia musia byť infiltrovaní do súkromných poisťovacích spoločností, ale aj do radov polície.

Na vrchole konkrétnej organizovanej skupiny stojí osoba, ktorá disponuje značným kapitálom, má rôzne podnikateľské aktivity, ktorými zakrýva príjem pochádzajúci z tejto trestnej činnosti. Uvedená osoba má kontakty v jednotlivých poisťovacích spoločnostiach v postavení likvidátorov a pracovníkov, ktorí odobrujú nahlasované dopravné nehody. Ďalšou dôležitou súčasťou činnosti je kontakt na polícii, na oddelení dopravy, konkrétne na úseku dopravných nehôd, pretože títo policajti majú za úlohu, po nahlásení na tiesňovú linku, zdokumentovať dopravnú nehodu na mieste jej vzniku. Nemenej dôležitou súčasťou organizácie je sieť autoopravovní, v ktorých dochádza k samotnému opravovaniu poškodených vozidiel.

Na čele takýchto organizácií zvyčajne stoja majitelia autodopravy, autopožičovne, taxislužby, z dôvodu, že ich spoločnosti disponujú veľkým množstvom motorových vozidiel rôznych typov a rôznej hodnoty. Napr. majiteľ autodopravy má svojich zamestnancov, ktorí používajú motorové vozidlá spoločnosti. Po dohovore všetkých zúčastnených strán dopravnej nehody sa vytypuje, resp. už je dopredu pripravená menej frekventovaná cesta, spravidla taká, ktorá nie je monitorovaná kamerovým systémom. Prípadne je dopravná nehoda realizovaná vo večerných hodinách za zníženej viditeľnosti. Vodiči zainteresovaných strán, či už dvoch alebo viacerých vozidiel, po fiktívnej dopravnej nehode nahlásia jej vznik na dispečing poisťovacej spoločnosti, v ktorej sú jednotlivé vozidlá poistené, bez ohľadu na to, či ide o povinné zmluvné poistenie alebo havarijné poistenie.

Nie vo všetkých prípadoch fiktívnych dopravných nehôd musí byť k dopravnej nehode privolaný príslušník dopravnej polície, to všetko závisí od celkovej výšky spôsobenej škody. V prípadoch, keď na miesto tzv. škodovej udalosti (podľa zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke) nie je privolaná dopravná polícia, majitelia

poškodených motorových vozidiel na mieste vypíšu dokumenty preukazujúce dopravnú kolíziu, v ktorej stručne popíšu nehodový dej. Následne sa s konkrétnymi účastníkmi nehody, teda s tými, ktorí si uplatňujú poistné plnenie, telefonicky spojí pracovník poisťovne - likvidátor, ktorý si dohodne obhliadku poškodených motorových vozidiel. Vozidlá, ktoré sú dovezené na miesto obhliadky, sú už opatrené poškodenými autodielmi, ktoré sú pred obhliadkou likvidátora na tieto vozidlá namontované tak, aby približne zodpovedali nehodovému deju. Likvidátor poistnej udalosti vyhotoví z obhliadky vozidla potrebnú fotodokumentáciu, preverovanú poistnú udalosť vo svojej poisťovni rýchlo uzavrie a odsúhlasí vyplatenie poistnej sumy.

Práve likvidátor je tou osobou, ktorá by mala selektovať nahlasované udalosti, či poškodenia vozidiel korešpondujú s mechanizmom vzniku poškodení. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že organizovaná skupina „spôsobí“ nehodu na takom teritóriu, v ktorom je zaradený ako likvidátor spoločnosti im spriaznená osoba a tá vykoná obhliadku vozidiel podľa predstáv organizovanej skupiny, tak aby prišlo k pokojnému a bezproblémovému vyplateniu poistných súm.

V prípadoch, v ktorých bude k dopravnej nehode privolaný príslušník dopravnej polície, tak bude dopravná nehoda spôsobená v čase, kedy má „spriaznený“ príslušník polície službu. Tento po príchode na miesto dopravnej nehody náležite zdokumentuje a potvrdí priebeh nehody podľa predstáv členov organizovanej skupiny, tak aby prišlo k bezproblémovému ukončeniu poistnej udalosti so záverom vyplatenia poistnej sumy.

Pre dokazovanie samostatných okolností konkrétnej dopravnej nehody je nutné, aby všetky zainteresované osoby, teda vodiči motorových vozidiel, prípadne iné osoby (napr. osoby sediace vo vozidle) boli zohrané a dohodnuté a v prípade potreby zhodne potvrdili priebeh nehodovej udalosti.

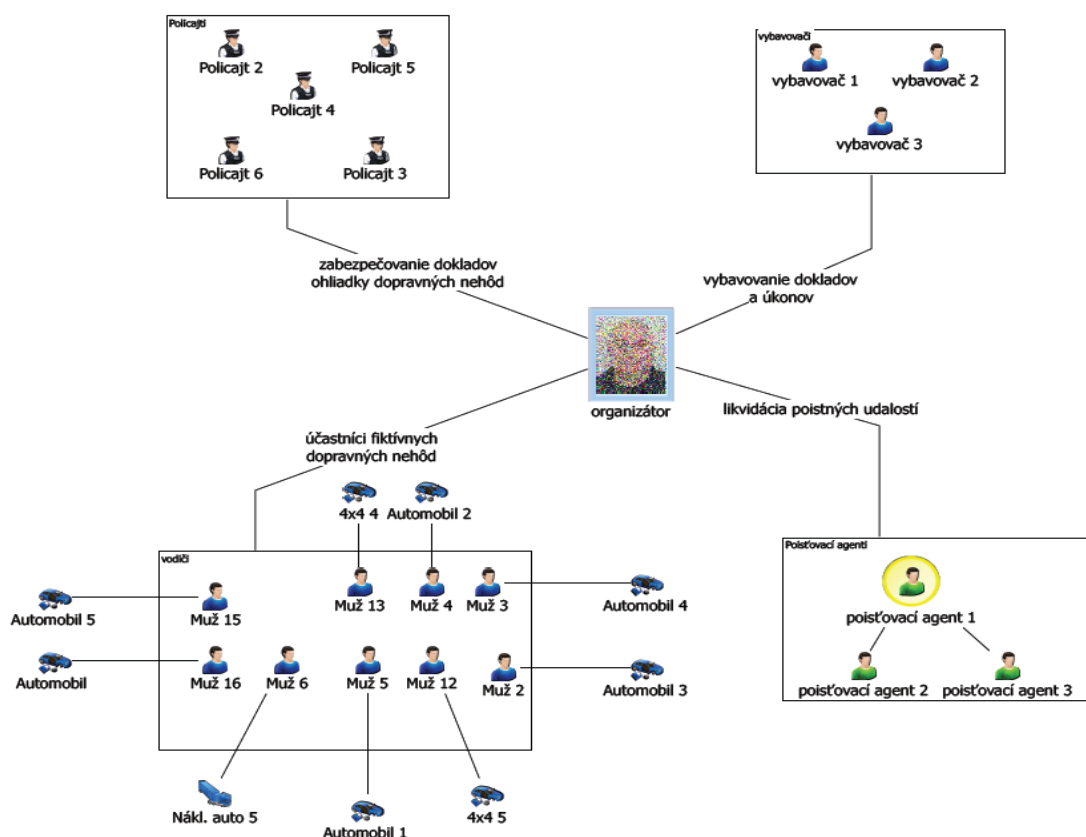
V prípade, ak sa v poisťovni z akýchkoľvek príčin zdá vznik dopravnej nehody za nepravdepodobný, predtým ako poistnú udalosť poisťovňa uzavrie, prizve si na posúdenie znalca z odboru cestnej dopravy. Znalec vypracuje znalecký posudok, v ktorom vysloví záver, či priebeh nehody korešponduje s poškodeniami na motorových vozidlách alebo nie.

Niektoré nadnárodné poisťovacie inštitúcie majú vo svojich radoch zamestnaných zvyčajne bývalých policajných príslušníkov, ktorí sú združení do rôznych oddelení a ktorí sa snažia svojou činnosťou prispieť k odhaľovaniu tejto trestnej činnosti. Likvidátori spoločnosti pri vopred nejasných dopravných nehodách posunú preverovanie nehodových udalostí týmto pracovníkom za účelom prekontrolovania priebehu nehody a zistenia

skutočných okolností. Práve likvidátori sú najdôležitejším článkom pri tomto druhu trestnej činnosti. Likvidátori spoločnosti odovzdávajú podozrivé prípady na prešetrenie. Organizovaná skupina má práve preto vo vnútri spoločnosti svojich likvidátorov, ktorí pre svoj prospech z tejto činnosti „strážia“ uvádzané nehody, aby boli čo najrýchlejšie ukončené, a aby neboli zo strany poisťovne kladené žiadne prekážky, ktoré by nejakým spôsobom mohli prekaziť vyplatenie poisťného plnenia.

Náklady, ktoré musí poisťovňa vyplácať účastníkom dopravných nehôd, slúžia nielen na opravu vozidiel, ale aj na zapožičanie náhradných vozidiel, ktoré sú využívané majiteľmi havarovaných áut počas doby, kedy príde k opraveniu a spojzdneniu poškodených áut. Pre organizovanú skupinu pracujú rôzne autoservisy, ktoré disponujú viacerými náhradnými dielmi, ktoré sú používané v rôznych intervaloch na rôzne typy vozidiel. Štruktúra takejto organizovanej skupiny je znázornená na obrázku 3.

Obr. 3 Štruktúra organizovanej skupiny v prípade poisťovacích podvodov

Pri odhaľovaní a dokumentovaní tejto trestnej činnosti prišlo zo strany polície k vytypovaniu dopravných nehôd. Poisťovne v týchto prípadoch poskytli fotografie

a dokumentáciu, ktorá bola následne predložená znalcovi z odboru cestná doprava. Znalecká organizácia, ktorá bola pribratá do konania ako inštitúcia na posúdenie, či nehodový priebeh súhlasí s nahlásenými skutočnosťami jednotlivých účastníkov nehody ale nie, disponuje počítačovým programom, ktorý je schopný porovnať jednotlivé poškodené diely motorových vozidiel.

Pri vyšetrovaní tejto trestnej činnosti znalec prišiel k záverom, že na poškodené vozidlá boli viackrát po sebe namontované tie isté diely, ktoré však nemohli byť rovnako poškodené, nakoľko vyšetrované nehodové udalosti vznikali rôznymi spôsobmi. Uvádzané poškodenia však nie je možné voľným okom rozpoznať, či mohli byť poškodené tak, ako uvádzajú účastníci nehody. Uvedené markanty a detaily je schopná presne odhaliť až počítačová technika, ktorá až s milimetrovou presnosťou zistí konkrétne poškodenia a či skutočne mohli byť spôsobené, tak ako to uvádzajú účastníci konkrétnej škodovej udalosti, resp. dopravnej nehody.

Uvádzaný prípad je v štádiu prípravného konania a do dnešného dňa ešte nebolo v tejto veci vznesené obvinenie voči konkrétnym osobám, nakoľko pre množstvo dopravných nehôd, ktoré spáchala táto organizovaná skupina, ešte neboli prešetrené, spracované a vyhodnotené všetky skutočnosti znaleckou organizáciou. Po vyhodnotení a doručení znaleckých posudkov z odboru cestná doprava, bude vyšetrovateľ postupovať v zmysle ustanovenia § 206 ods. 1 Trestného poriadku, v ktorom vznesie obvinenie konkrétnym osobám pre obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 3, ods. 4 s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona.

4.3 Organizovaná kriminalita v Slovenskej republike

Na záver tejto časti práce prinášame stručné zhodnotenie a charakteristiku vývoja organizovanej kriminality v Slovenskej republike v poslednom období.

Situácia na úseku organizovanej kriminality sa oproti minulému obdobiu výraznejšie nezmenila. Naďalej ju charakterizovala regionálna pôsobnosť organizovaných skupín, exaktné vymedzenie sfér vplyvu zločineckých skupín, pričom vplyv určitých zločineckých skupín prekračoval hranice regiónu, ďalej široká škála páchaných druhov trestnej činnosti s cieľom maximalizácie zisku a medzinárodný prvok ako uľahčujúci faktor páchania trestnej činnosti. Práve zapojenie medzinárodného prvku, či už v súvislosti s ekonomickou trestnou činnosťou alebo majetkovou trestnou činnosťou, malo stúpajúcu tendenciu, kládlo tak vysoký dôraz na medzinárodnú policajnú spoluprácu a komplikovalo, resp. predlžovalo trestné konanie.

Pretrvávajú trend, že organizované skupiny upúšťali od násilnej a majetkovej kriminality a zaoberali sa páchaním latentnej ekonomickej trestnej činnosti. Často kontaktovali osoby s dobrými vzťahmi na daňových úradoch, ako aj v justícii, pričom využívali metódy zastrašovania alebo korupcie s cieľom značného finančného prospechu. Ekonomická trestná činnosť často s medzinárodným prvkom bola páchaná hlavne formou uplatňovaných neoprávnených nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty vo vysokých finančných čiastkach, páchatelia sa dopúšťali trestného činu skrátenia dane a poistného a neodvedenia dane a poistného.

Policajný zbor nadväzujúc na výsledky z predchádzajúceho obdobia pokračoval v získavaní informácií a monitoringu existujúcich zločineckých skupín a organizovaných skupín, ale aj novovznikajúcich organizovaných skupín za účelom obvinenia členov aj za trestnú činnosť, ktorá nenapĺňala skutkovú podstatu organizovaného trestného činu. Cieľom bolo dôkladné poznanie kriminálnej scény, narušovať štruktúry zločineckých skupín a organizovaných skupín a vo vhodnom čase efektívne zamerať vyšetrovanie a trestné konanie. Pri určovaní priorít na rok 2011 sa prihliadalo zároveň na hrozbu zločineckých skupín a organizovaných skupín, ktoré predstavujú pre nekriminálne prostredie, ako aj na možnú úspešnosť ich úplného rozloženia. Činnosť bola zameraná na elimináciu organizovaných skupín. Na konci roka 2011 bolo Policajným zborom evidovaných 37 zločineckých skupín a organizovaných skupín, z ktorých bolo 11 zločineckých skupín, novozaevidovaných bolo 12 organizovaných skupín.⁸⁸

Organizované skupiny boli hierarchicky usporiadané. Čelným predstaviteľom sa v minulosti dlhodobo darilo úspešne unikať trestnoprávnej zodpovednosti a vo väčšine prípadov neboli právoplatne odsúdení za zločin spáchaný formou organizovanej alebo zločineckej skupiny, hoci boli voči nim vedené trestné stíhania. Pokiaľ ide o zameranie činnosti vyššie uvedených skupín možno konštatovať ústup v násilných trestných činoch ako napríklad „výpalníctvo“, s presunom aktivít na páchanie ekonomickej kriminality s cieľom získania značného množstva finančných prostriedkov. Medzi oficiálne sféry podnikania patrila najmä ochrana majetku a osôb, predaj a kúpa nehnuteľností, prevádzka hotelov, herní a reštaurácií, zmenárne, poskytovanie úverov nebankovým spôsobom. V spoločnostiach, ktoré boli zriadené na páchanie trestnej činnosti boli ich štatutárnymi orgánmi nastrčené osoby, tzv. „biele kone“. Ďalej to boli akciové spoločnosti, kde

⁸⁸ Správa o bezpečnostnej situácii v Slovenskej republike za rok 2011 [online]. Dostupné na internete : <http://www.minv.sk> [cit. 2014-01-22].

vo funkciách boli členovia zločineckej skupiny. Činnosť týchto spoločností bola zmiešaná – t.j. legálne aj nelegálne aktivity, účasti na verejných tendroch a najmä opätovné investovanie. Medzi hlavné formy opatrení prijímaných jednotlivými skupinami bola korupcia. Hlavným poľom pôsobnosti bola verejná správa, miestna samospráva, justičné orgány a policajné orgány.⁸⁹

Na úseku ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti v zmysle zákona č. 297/2008 Z. z. spravodajská jednotka finančnej polície úradu boja proti organizovanej kriminalite prezídia Policajného zboru (ďalej len „finančná jednotka“) hlásenia o neobvyklých obchodných operáciách (ďalej len „NOO“) od povinných osôb prijíma, analyzuje a po preverení a vyhodnotení poskytuje informácie z hlásení doplnené o výsledky vlastných previerok vecne a miestne orgánom činným v trestnom konaní, správcom dane alebo zahraničným finančným spravodajským jednotkám. Prijatých bolo 2 982 hlásení o NOO v celkovej výške 1,515 mld. eur, čo je o 512 hlásených viac ako v roku 2010. Zdržaných bolo 79 NOO v celkovej výške 3,670 mil. eur.

V roku 2011 bolo zistených 19 trestných činov obchodovania s ľuďmi (v roku 2012 23 prípadov). V porovnaní s rokom 2010 bol zaznamenaný nárast trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi o 10 trestných činov. Najčastejším motívom spáchania trestného činu obchodovania s ľuďmi bolo obchodovanie za účelom vykonávania prostitúcie, a to najmä v zahraničí. Najmä v oblastiach so zvýšenou mierou nezamestnanosti boli zase zaznamenané prípady obchodovania s ľuďmi za účelom vykonávania nelegálnej alebo nútenej práce. Trestná činnosť obchodovania s ľuďmi sa vyznačuje vysokou latentnosťou, obeť tohto trestného činu len zriedka vyhľadajú pomoc polície, prípadne niektorej z mimovládnych organizácií, ktoré poskytujú pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi. Častým problémom je neochota obetí spolupracovať s políciou pri odhaľovaní a objasňovaní tejto trestnej činnosti, čo súvisí najmä z obáv obetí pred pomstou zo strany páchatel'ov tejto trestnej činnosti.

Charakteristika SR ako zdrojovo-tranzitnej krajiny v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi sa nezmenila. Prevládala forma sexuálneho vykorisťovania nad formou pracovného vykorisťovania, pričom sa vyskytla aj kombinácia sexuálneho a pracovného vykorisťovania. Cieľovou krajinou obetí pracovného vykorisťovania bola najmä Veľká

⁸⁹ Správa o bezpečnostnej situácii v Slovenskej republike za rok 2012 [online]. Dostupné na internete : <http://www.minv.sk> [cit. 2014-01-22].

Británia, vo vzťahu k sexuálnemu vykorisťovaniu sú to najmä Nemecko, Slovinsko, Taliansko, Rakúsko a Česká republika. V súbehu s trestným činom obchodovania s ľuďmi za účelom pracovného vykorisťovania pokračuje trestná činnosť podvodov v súvislosti so zneužívaním sociálneho systému Veľkej Británie. V hodnotenom období bola výrazne eliminovaná činnosť dvoch organizovaných skupín, z ktorých jedna sa zaoberala obchodovaním s ľuďmi za účelom sexuálneho vykorisťovania v Nemecku a druhá obchodovaním s ľuďmi za účelom pracovného vykorisťovania vo Veľkej Británii.⁹⁰

⁹⁰ Správa o bezpečnostnej situácii v Slovenskej republike za rok 2012 [online]. Dostupné na internete : <http://www.minv.sk> [cit. 2014-01-22].

ZÁVER

Organizovaná kriminalita je jav aktuálny a mimoriadne zaujímavý, pričom ale zároveň ide o takú obzvlášť závažnú kategóriu trestnej činnosti, ktorej spoločenská nebezpečnosť, rozsah škôd a morálne dosahy na societu sú, aj napriek jej latentnosti, alarmujúce.

Aktivity organizovaného zločinu sú niekedy absolútne neprehliadnuteľné a upozorňujú na seba, a niekedy sú tieto aktivity pasívne, a neupozorňujú na seba. Tak či onak, organizovaný zločin je hrozba pre štát, a nemožno ho ignorovať. Ohrozuje nielen jednotlivcov ale celú spoločnosť.

V našich podmienkach a v podmienkach Európskej únie dochádza k snahe o potlačenie aktivít organizovaného zločinu a prípadnému obmedzeniu činnosti týchto skupín, a v najlepšom prípade k zániku organizovanej kriminality. Prevencia organizovanej kriminality úzko súvisí s otázkou verejného života v spoločnosti, s demokratickou kontrolou, s voľným prístupom k informáciám, a predovšetkým s otázkou korupcie v štátnych orgánoch. Dôležité je predovšetkým zabrániť infiltrácii organizovaného zločinu do politického a hospodárskeho života spoločnosti. Vzhľadom k tomu, že organizovaný zločin si získava silnejšiu podporu v ekonomicky a sociálne slabších oblastiach, ako aj medzi skupinami, ktoré majú problémy začleniť sa do spoločnosti je potrebné, aby sa venovala pozornosť práve týmto skupinám obyvateľstva, to znamená aplikovať na nich výchovné opatrenia, aby sa zabránilo rôznym negatívnym javom v spoločnosti.

Spôsoby páchania a utajovania tohto druhu kriminality sa veľmi rýchlo menia. Každá zmena v oblasti spoločenského života, napríklad ekonomiky a ekonomických vzťahov, prináša so sebou aj nové formy a spôsoby páchania trestnej činnosti. Páchatelia sa novým podmienkam rýchlo prispôbujú, menia spôsoby páchania a utajovania trestnej činnosti, tieto zdokonaľujú podľa toho ako sa zoznamujú s metódami odhaľovania a dokumentovania tejto trestnej činnosti vykonávanými príslušníkmi Policajného zboru. Preto je častokrát veľmi náročné zistiť páchatelov trestných činov páchaných v rámci organizovaného zločinu a usvedčiť ich z trestnej činnosti.

Pri vyhľadávaní, dokumentovaní a odhaľovaní aktivít organizovaných a zločineckých skupín tradičná schéma odhaľovania a stíhania trestnej činnosti zlyháva. Organizovaný zločin sa navonok prejavuje alebo môže prejavovať ako konkrétny trestný čin s konkrétnou skutkovou podstatou. Pri začatí vyšetrovania je teda potrebné využívať metodiku vyšetrovania pre daný druh trestného činu. Keď sa však v priebehu vyšetrovania zistí, že

v danom prípade môže ísť o skutok, ktorý je len čiastkovým prejavom komplexnej činnosti organizovanej skupiny, je potrebné postupovať podľa čiastkových metodík vyšetrovania jednotlivých foriem organizovanej kriminality. Vypracovanie jednej metodiky je totiž vzhľadom na nehomogénnosť prejavov organizovanej kriminality nemožné. Aj z toho dôvodu sa metódy a prostriedky odhaľovania a vyšetrovania trestných činov líšia od klasických metód.

Z dôvodu neustále sa rozrastajúcej kriminality páchanej organizovaným spôsobom je potrebné rozvíjať spoluprácu s okolitými štátmi pri odhaľovaní závažných foriem organizovanej zločinnosti, zjednodušovať a podporovať prípravu koordinácie a vykonávania špecifických vyšetrovacích akcií príslušných orgánov členských štátov, vrátane podporných operatívnych akcií spoločných tímov, prijímať opatrenia, ktoré umožnia žiadať, aby kompetentné orgány členských štátov viedli a koordinovali vyšetrovanie v špecifických prípadoch a rozvíjali špecifické expertízne činnosti, ktoré by boli k dispozícii pri vyšetrovaní prípadov organizovaného zločinu ale aj podporovať nadväzovanie kontaktov medzi vyšetrujúcimi orgánmi, ktoré sa špecializujú na boj proti organizovanému zločinu.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- ČENTÉŠ, J. a kol. *Trestný zákon s komentárom*. Žilina : Eurokódex Poradca podnikateľa, 2006. 624 s. ISBN 80-88931-47-9.
- ČIČ, M. – TURAYOVÁ, Y. *Zločinnosť (Kriminologické a trestnoprávne aspekty)*. Bratislava : Tlačiareň MV SR, 2003. 144 s. ISBN 80-8054-295-3.
- IVOR, J. a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava : IURA EDITION, 2006. 530 s. ISBN 80-8078-099-4.
- KOČAN, Š. *Charakteristika a vyšetrovanie korupcie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2012. 179 s. ISBN 978-80-8054-532-1.
- KOLESÁR, J. *Perspektívy dokazovania v trestnom konaní s dôkazom na znalecké dokazovanie*. Bratislava : Citicom, 2010. 177 s. ISBN 978-80-89433-00-1.
- KORGO, D. a kol. *Trestné právo hmotné, všeobecná časť*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. 220 s. ISBN 978-80-7380-407-7.
- LISOŇ, M. *Operatívno-pátracia činnosť (všeobecná časť)*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2012. 226 s. ISBN 978-80-8054-541-3.
- MINÁRIK, Š. a kol. *Trestný poriadok*. Druhé prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : IURA EDITION, spol. s.r.o., 2010. 1392 s. ISBN 978-80-8078-369-3.
- MIHÁLIKOVÁ-MELLAK, S. *Boj proti organizovanému zločinu, korupcii a praniu špinavých peňazí*. Dostupné na internete: <http://www.gemerland.sk/?p=42871> [cit. 2014-02-03].
- MUSIL, J. - KONDRÁD, Z. - SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. Praha : C.H.Beck. 2004. 583 s. ISBN 80-7179-8789.
- NOVOTNÝ, T. *Odborníkov na krádeže áut zaujala najmä práca s identifikátormi vozidla*. Dostupné na internete: <http://auto.sme.sk/c/6548975/odbornikov-na-kradeze-aut-zaujala-najma-praca-s-identifikatormi-vozidla.html#ixzz2t1CrSGJG>. [cit. 2014-1-10].
- OLEJ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Košice : UPJŠ, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7097-965-5.
- ONDREJKOVIČ, P. *Kriminológia pre sociológov, sociálnych pracovníkov a sociálnych pedagógov*. Nitra: UKF, FF, 2011. 163 s. ISBN 978-80-558-0042-4.
- OSMANČÍK, O. *Násilná kriminalita*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1998. 368 s.

- SAMAŠ, O. – STIFFEL, H. – TOMAN, P. *Trestné právo s vysvetlivkami a judikatúrou*. Bratislava : IURA EDITION, 2006. 884 s. ISBN 80-8078-077-3.
- SCHNEIDER, Kirk J. *Psychológia existencie : interaktívna a klinická perspektíva*. Bratislava : Ikar, 1994. 324 s. ISBN 8055110522.
- STIERANKA, J. a kol. *Zaistovanie a konfiškácia majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2006. 99 s. ISBN 80-8054-395-X.
- STIERANKA, J. - BEDNÁROVÁ-ZIMANOVÁ, N. *Boj proti praniu špinavých peňazí v Belgicku*. Dostupné na internete:
<http://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=21350669&doctype=ART>.
 [cit. 2014-01-13].
- ŠIMOVČEK, I. a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. 405 s. ISBN 978-80-7380-343-8.
- ŠIMOVČEK, I. a kol. *Trestné právo procesné*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. 479 s. ISBN 978-80-7380-324-7.
- ŠTEFANKOVÁ, S. - MIHALOV, J. - TANEČKA, P. Vybrané problémy právnej úpravy obchodovania s ľuďmi. In: *Obchodovanie s ľuďmi. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou 1konanej 23. novembra 2009 v Košiciach*. Košice : IURIDICUM na podporu vzdelania a vedy, 2009.
- VIKTORYOVÁ, J. – BLATNICKÝ, J. *Dokazovanie trestných činov*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2008. 127 s. ISBN 978-80-8054-435-5.
- VIKTORYOVÁ, J. a kol. *Vyšetrovanie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2013. 653 s. ISBN 978-80-8054-548-2.
- VIKTORYOVÁ, J. – PALAREC, J. *Metodika vyšetrovania trestnej činnosti s drogovým prvkom*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2005. 60 s. ISBN 80-8054-364-X.
- VIKTORYOVÁ, J. *Plánovanie vyšetrovania*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2000. 86 s. ISBN 80-8054-139-6.
- VIKTORYOVÁ, J., BANGO, D. a kol. *Metodika vyšetrovania trestných činov. I. časť*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2004, 200 s. ISBN 80-8054-251-1.
- VIKTORYOVÁ, J., BANGO, D. a kol. *Metodika vyšetrovania trestných činov. II. časť*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2004. 205 s. ISBN 80-8054-313-5.
- VIKTORYOVÁ, J., BANGO, D. a kol. *Metodika vyšetrovania korupcie*. Bratislava : Akadémia PZ v Bratislave, 2002. 85 s. ISBN 80-8054-232-5.

Právne predpisy

Rámcové rozhodnutie Rady o spoločných vyšetrovacích tímoch (2002/465/SVV).

Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon.

Zákon č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok.

Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore.

Ostatné pramene

Ministerstvo vnútra SR (www.minv.sk).

Generálna prokuratúra SR (www.genpro.gov.sk).

Dostupné na internete: <http://interpol.sk/> [cit. 2014-01-22].

Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/?narodna-ustredna-interpol> [cit. 2014-01-22].

Dostupné na internete: <http://www.europskaunia.sk/europol> [cit. 2014-01-22].

Dostupné na internete: <http://www.specialunits.sk/zasahova-skupina-naka/>
[cit. 2014-01-22].